

Laisvė Lietuva

KAS GYVENA SAVO TAUTAI -
GYVENA VISAI ŽMONIJAI!
Prof. A. Voldemaras

Ten Vytautas didis garsiai viešpatavo,
Ties Žalgiriu mušęs kryžiuočius piktus,
Ten bociai už laisvę tiek amžių kariavo;
Ten mūsų tėvynė ir buvo, ir bus.

Ten, kur Vytautas Didysis valdė mus ir gynė,
Bus per amžius, kaip ir buvus, Lietuva tėvynė!

Free
Lithuania

2618 West 71-st Street,
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 and 839-5531

EINA XXXI METUS

1977 RUGSĖJO - SEPTEMBER 8

Kaina 30 ct. Nr.17 (1264)

KOKIA KAINA?

J. KADAGYS

Prezidentas J. Carteris deda nemažą pastangą užmegsti diplomatinius santykius su komunistiniais kraštais: Angola, Kuba, Vietnamu, Š. Korėja, net su barbariškiausio režimo Cambodijos vyriausybe, o ypač su kom. Kinija. Tam prez. Carteris naudojasi daugiausia kraštutinių liberalų patarnavimais. Jis siuntinėja į tuos kraštus buvusį (dabar neoficialus atstovas Kinijoje) automobilijų unijos prezidentą Woodcock, senat. McGovern, Church, savo kontraversišką ambas. prie Jungt. Tautų Young ir kitus panašius politinių pažiūrų asmenis.

Žinoma, raud. Kinijos milžinas yra pirmoje vietoje po Sov. Sąjungos savo svoriu tarptautiniuose santykiuose, nors jis faktinai tokios rolės, dėl savo ekonominio ir karinio nepajėgumo, dar ir nevaizdina, todėl natūralu, kad J. A. V. į ją kreipia ypatingą dėmesį.

Kaip žinome dipl. santykių sunormavimo su kom. Kinija ledus pralaužė 1972 m. prez. Nixonas. Jis dėl to tada susilaukė ne tik liberalinių sluoksnių, bet ir šiaip šio krašto gyventojų daugumos entuziastiško pritrimo ir Nixono populiarumas šiame krašte tada žymiai pakilo. Tada buvo pasirašytas ir taip vadinamas Snio - U. S. A. Šanchajaus komunikatas, kur numatytos pagrindinės sąlygos diplomatiniams santykiams užmegsti, o Taiwan (Formozos sala) jau tada pripažinta kaip neatskiriama Kinijos teritorijos dalis.

1974 m. J. A. V. - bės ir kom. Kinija įsteigė vadinamas ryšių tarnybas, kurios buvo pirmieji žingsniai pilnų diplomatinių santykių sunormavimui.

Š. m. rugpjūčio mėn. 22 d. State sek. retoriškai C. Vance nuvyko į Pekiną net keturių dienų vizitui. Tai pirmas Amerikos ir raud. Kinijos vyriausybės tiesioginis kontaktas dviejų metų bėgyje. C. Vance į Pekiną nuvyko kaip tik Kinijos kom. partijos vyr. or. gano 11-to kongreso uždarymo dieną. Areodrome jis buvo sutiktas be jokios "pompos", o tik užsienį reik. min. Huang Hua su maža palyda. Tuo sutikimu jau buvo parodyta, kad Kinijos vyriausybė neteikia šiam C. Vance vizitui ypatingos reikšmės ir, kad Jūs (J. A. V. - bės), o ne mes turime santykių užmezgimo labiau norite, tai, vadinasi, ir mokėkite mūsų užsipašytą kainą.

Pekine kaip tik tą dieną buvo suaruštas milžiniškas karinių pajėgų ir civilijų gyventojų paradas. Kongreso nuveiktiems darbams ir jo iškilmingam uždarymui atžymėti. Tai charakteringas visur komunistinės santvarkos pažinys, paradas parodyti savam kraštui ir užsieniui, kad valdantys diktatoriai turi milžinišką krašto gyventojų pritarimą, nors iš tikrųjų jie jo visai neturi. Faktinai gi tai yra varų į tokius parodus suvaromi masės žmonijos ir jie ten turi paraduoti tol, kol jiems įsakyta.

Pažymėtina, kad kom. Kinijos dikta tūra yra net žymiai žiauresnė kaip Sov. Sąjungos, nes ten milžiniškoje žmonių masėje atskiras individas ir jo gyvybė yra pati pigiausia prekė ir su ja mažiausia skaitomasi. Toje milžiniškoje masėje žmogus veikia jokių teisių kom. Kinijoje neturi. Jis tik turi pareigą dirbti kada ir kur įsakyta ir garbinti partiją ir jos "neklaidinguosius ir nepakeičiamus" vadus.

Pranešama, kad Kinijos komunistų partijos 11-tasis Kongresas išrinko naują Centro komitetą, politbiurą iš 23 narių ir patvirtino vyriausybės narius su partijos vadu, taigi ir krašto diktatoriumi Hua Kuo-feng priešakyje. Taip atrodo, kad ten pagaliau laimėjo nuosaukieji ir jie valdys kraštą.

State sekretoriaus Vance uždavinys šį kartą Pekine buvo nelengvas.

Jis pats išvykdamas pareiškė, kad dar nesitiki pilno diplomatinių santykių užmezgimo atsiekti. Jis daugiausia ten tik zonduos padėtį, susitiks su naujais krašto vyriausybės nariais ir bandys konkrečiai išsiaiškinti sąlygas ir kokia kaina būtų galima politinius šių dviejų kraštų santykius sunormuoti.

Naujas Mao Tse-tungo įpėdinis Hua Kuo-feng, užbaigdamas partijos kongresą, prieš pat C. Vance atvykstant, neatsitiktinai pareiškė, kad, jei J. A. V. - bės tikrai nori diplomatinius santykius užmegsti, tai jos turi įgyvendinti Šanchajaus komunikato principus. Taigi jos turi nutraukti su Taiwan ("Chiang Cliui") vyriausybe bet kokius ryšius, panaikinti tarpusavio apsigynimo sutartį, sudarytą 1954 m., atitraukti iš Taiwano ir jo sričių visus karinius dalinius ir sunaikinti ten esamus J. A. V. karinius įrengimus. Žodžiu, reikalaujama išduoti Taivaną, jo vyriausybę ir palikti ją Pekino diktatorių malonei. Be to, Hua dar pridėjo, kad Taiwano provincija yra šventa ir neatskiriama Kinijos teritorijos dalis ir todėl esąs grynai jų reikalas kaip ir kada ji bus "išlaisvinta".

Rašant šias eilutes pranešta, kad Vance vizitas Pekine baigėsi ir jis, kaip ir tikėtasi, grįžta su "naudingais patyrimais", bet tuščiomis rankomis. Taiwan lieka pagrindine kliūtimi diplom. santykių sunormavimui.

Neabejotina, kad santykių su kom. Kinija užmezgimas yra gan svarbus veiksnys pasaulio taikai (Maskva tvirtina priešingai) ir karinei pusiausvyrai išlaikyti, kai Maskva su Pekinu

tarp savęs smarkiai nesutaria. Tačiau čia tuoj išskyla klausimas kokia kaina to galima atsiekti? Kaip matome Pekino valdovai reikalauja laisvės principų ir žmogaus teisių, už kurias kovoti buvo pasišovęs prez. Carteris, išdavimo kainos. Jie tvirtai laikydami, kaip paprastai komunistai daro, savo reikalavimų tikisi laimėti. Mat Kinijos ir Maskvos raudonieji valdovai nuolaidų "privilegijas" palieka kapitalistams, nes iš ilgų metų patirties žino, kad jų užsispyrimas ir Vakarų nuolaidumas neša jiems (komunistams) laimėjimą.

Pažymėtina, kad ir Maskva dėl J. A. V. - bių ir kom. Kinijos derybų irgi jaudinasi. Maskva smarkiai puolė Kiniją, kad jos pastangos pagerinti santykius su Vakarais graso taikai. Kaip matome Maskvai ir bendrai komunistams viskas "atrodo" atvirkščiai. Geri santykiai tarp tautų, pagal komunistų logiką, graso taikai, o blogi, atseit, ją stiprina...

Maskva aiškiai nenori ir net bijo J. A. V. - bių ir kom. Kinijos susitarimo, nes ji čia įžiūri galimą bendrą tų kraštų frontą prieš jos imperialistines pastangas užvaldyti pasaulį. Todėl Tasso politinis komentatorius ir pabrėžė, kad Pekinas bando suardyti J. A. V. - bių ir Sov. Sąjungos normalius diplomatinius santykius ir išprovokuoti ginklavimosi varžybas. Gal Maskva čia dalinai ir atspėja Pekino mintį, bet ar gi tai normalu, kai prie Kinijos sienos sutraukia milijoninė Sov. Sąjungos armija su stipriais šarvuotųjų daliniais, raketomis ir kitais moderniaisiais ginklais? Pekinas jau gerai žino Kremliaus kėslus, realiai vertina susidariusią padėtį ir pagrįstai išpėja Vakarų pasauliui dėl jam gresiančio pavojaus iš Maskvos imperialistų pusės.

Vilius BRAŽĖNAS

PRAVARTU ŽINOTI

Neturint visapusiškos informacijos apie svarbiausius šių dienų įvykius ir nieko ar labai mažai žinant apie tuos įvykius įvairius asmenis, veik neįmanoma nepasiduoti "liberalinės" žinybos propagandai ir CFR pastatytos administracijos piliečių nusmeginimo pastangoms. Pavyzdžiui, visai neseniai Prez. Carter prisipažino, jog jis organizuoja smegenų plovimo - nusmeginimo "blitzą" pakeisti tautos aiškų nusistatymą prieš JAV Kanalo Panamąje atidavimą į komunistinio diktatoriaus rankas. Tas pats bus vykdoma paruošti Taivano - Formozos, JAV ištikimo draugo ir gal pažangiausio krašto Azijoje, išdavimą. Toliau seks Fidel Castro šelpimo ir Guantanamo bazės atidavimo pateisinimo propagandos kampanija. Jeigu kas mano patirti tiesą tuose klausimuose didžiojoje Amerikos žinyboje, yra aklesnis už dviejų dienų kačiuką.

PANAMA IR KONSTITUCIJA

Ir vyriausybės atstovai ir didžioji spauda vis kalba ir svarsto ar JAV Senatas "patvirtins ar nepatvirtins" Panamos Kanalo sutartį. Tačiau vargu ar kas yra skaitęs ar girdėjęs apie Atstovų Rūmų reikalą pritarti Kanalo atidavimui. Senatas šiame reikale tai dar ne viskas! Tarptautinėms sutartims patvirtinti ar nepatvirtinti pakanka JAV Senato pasisakymo. Tačiau čia nėra tik sutartis, o JAV teritorijos ar nuosavybės atidavimas kitai valstybei. Tokiame klausime turi būti atsiklausta VISO Kongreso.

JAV Konstitucijos Article IV, Section 3 sako (vertime): "Kongresas turės galią patvirtinti priklausomumą ("to dispose of") ir nustatyti visas reikalingas taisykles ir reguli. minus liečiančius teritoriją ir kitą nuosavybę, priklausančią Jungtinėms

Valstijoms. Ir niekas kas yra Konstitucijoje negali būti išaiškinta tokiu būdu, kad tai būtų kenksminga bet kurioms Jungtinių Valstijų ar bet kurios Valstijos teisėms (nuosavybė)".

Kai Prez. Carter ir jo konsulai kalba tik apie Senato patvirtinimą, jie bando Panamos Kanalo išdavime apeiti JAV Konstituciją ir tuomi lauzo savo užimant pareigas, duotą prieš saiką ginti JAV Konstituciją. Tai yra rimtesnis pagrindas "impyčmentui" negu Nixono išpūsti Watergate musikalčiai.

Piliečiai turi rašyti savo Kongresmanams, kurie tyli šiuo klausimu, ir nurodyti jų JAV Konstitucinę pareigą. Jūs kongresmanas netikė, jei jis, dėl Konstitucijos neįžinojimo, tyli ir nepareiškia savo teisių, bet dar blogesnis, jei žino ir tyli. Jo distrikto žmonės turėtų tai prisiminti ateinančių rinkimų metu.

VIDAUS SAUGUMAS - H. Res. 48.

"Liberalų" dominuojamame Kongrese dažniausia tenka protestuoti, rašyti laiškus prašant nebalsuoti už vieną ar kitą įstatymą. Šiuo metu Atstovų Rūmuose yra įneštas rezoliucijos projektas, kurį turėtų paremti kiekvienas krašto vidaus saugumu besirūpinąs Amerikos pilietis ir ypač apie komunistinę infiltraciją ir sabotazą žiną antikomunistai tremtiniai. Tai yra H. Res. 48, įstatymas atkurti kairiųjų radikalų ir "liberalų" kongresmanų per sukta parlamentarinį manevrą š. m. pradžioje, numarinatą HOUSE INTERNAL SECURITY COMMITTEE (Rūmų Vidaus Saugumo Komitetas). Tai komitetas, kurio pareiga ir teisė tyrinėti subversyvinę organizacijų ir grupių veiklą ir atitinkamais įstatymais užbėgti už akių politiniam terorui, pagrobimams, sabotazui, bombų sprogdinimams ir

VYTAUTO DIDŽIOJO VAINIKAVIMAS

Jonas MIŠKINIS

Lietuvai esant nepriklausomai, būdavo plačiai ir iškilmingai buvo minima Tautos šventė. - Rugsėjo 8 - ji diena. Ji buvo skirta Lietuvos didžiojo praeičiai, Vytauto - karinio ir politinio genijaus gadynei paminėti. Jo netekusi senovės Lietuva sunyko ir nustojo laisvės.

Kaip žmogaus, taip ir tautos gyvenimas yra individualus. Individualūs ir tie keliai, kuriais tenka eiti tautoms ir valstybėms. Vytauto Didžiojo laikais mūsų tautai buvo lemta su kurti didelę valstybę, kurios sienas skalavo Juodųjų jūrų ir Baltijos vandenys. Ji savo stiprių, nepriklausomų pasiryžimu sulaukė iš Rytų ir Vakarų besiveržiančius priešus. Sunkio se kovose šis tas nubyrėjo. Su Vytauto Didžiojo vardu siejama ir senovės Lietuvos didybė. Jis lietuvių tautai paliko nekontingentą tiesos dėsnį, kad šalies laisvė įgijama, apsaugoma ir apginama tik kalaviju.

Vytautas savo kariniais ir politiniais sugebėjimais buvo žymiausias Europos vadas. Jam vadovaujant, vokiečių groburiškiems kryžiuočiams buvo ties Žalgiriu suduotas lemiamas smūgis.

Tautos šventė - Rugsėjo 8 - ji švenčiama, kaip mūsų tautos gyvybės ir džiaugsmo bei pasigėrėjimo, Vytauto Didžiojo, anų laikų darbais. Istorinė tos dienos kiltis buvo susijusi su Vytauto planu pasidaryti Lietuvos karaliumi. Pritariant Vokietijos imperatoriui Sigismundui ir kitiems to meto Europos karaliams ir kunigaikščiams, buvo nutarta vainikuoti 1430 m. rugsėjo 8 d. Vilniuje. Tačiau, kaip žinome, šiam planui buvo priešingi mūsų kaimynai lenkai. Lenkai, negalėdami Vytauto sumanymo kitaip suardyti, savo pasienyje iš pasalių užpuolė

kitokiai priešvalstybinei veiklai.

Šiuo metu, kai terorizmas ir knisimas po JAV pamatais matomai plinta, beveik visos valdžios agentūros, kurių uždavinys buvo sekti subversyvinę veiklą, panaikinta Subversive Activities Control Board; Vyriausiojo Prokuroro subversyvių organizacijų ir asmenų sąrašas išimtas iš apyvartos. Teisingumo Departamento Vidaus Saugumo Divizija uždaryta; Senato Vidaus Saugumo Komisijai suparalizuota, nors dar gali būti ir atgaivinta; didžiųjų miestų poli

(Nukelta į 2 psl.)

vežančius Vytautui vainiką ir pagrobė jį. Dėl šios priežasties vainikavimas buvo atidėtas mėnesiui, tačiau tos dienos nesulaukęs, Vytautas Didysis spalio mėn. 27 d. mirė.

Vytautui mirus, Lietuvos reikalai, bajorams susibičiuliavus su Lenkijos bajorais, ėmė silpnėti. Tasai silpnėjimas baigėsi Lietuvos padalinimu ir caristine okupacija. Ilgus metus trūkusi rusų okupacija, stengėsi sunaikinti mūsų tautą. Tačiau toji žiauri priespaulė nepalaužė lietuvių tautos sąmoningumo ir nenusilpnino jos laisvės siekimo. Taigi tie okupacijos metai gali būti mums kelio rodikliu, tikintį tautos laisvės atgavimą ir jos šviesesnį rytoj. Juk ir caristinės okupacijos tamsumoje, taip pat labai maža vilties buvo Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei atgauti.

Tautos šventę minimi gyvendami už Lietuvos sienų. Minime ją be didelių iškilmių, bet su dideliu susikaupimu ir susirūpinimu, turėdami prieš akis savo tautos, gyvenančios komunistinėje vergijoje, sunkią dalį, o mūsų, sve tur gyvenančių, nežinomą ateitį.

Šios šventės proga pažvelkime į lietuvių tautos nueitą Galgotos kelią, kol ji pasiekė laisvę. Kai tik Lietuva įsikūrė Baltijos pajūryje, tuojau ją pradėjo puldinėti kaimynai, beiešką rytus se erdvės. Krikščionybės įvedimo priedangoji Lietuva buvo puolama ir naikinama jos gyventojai.

Unija su lenkais, sekusi po Vytauto Didžiojo mirties, reiškė Lietuvos nykimą. Vėlesni Lietuvos valdovai nusigregė nuo savo tautos, jos ateitį siedo mi sąjungoje su Lenkija. Šis nuo tautos nusigregėjimas vėliau buvo apmokėtas padalinimu, sekusiu visišku Lietuvos valstybės sunaikinimu.

Mes, tautos vaikai, turim rinktis į tautos šventes ir tokiomis progomis atsigailinti, atsigauti, sustiprėti ir pasiryžti. Kol vieningai rinksimės minėti tautos sukaktis, kol laikysimės tautos tradicijų ir papročių, kol patys kalbėsime ir savo vaikus kalbėsime gimtąja kalba, tol išliksime kaip gyva tauta, turinti teisę būti laisva ir nepriklausoma, kaip ir kitos tautos.

Istorinių įvykių sukaktis minėdami, bent kartą per metus, susirinkę didesniais ar mažesniais būriais, atitrukę nuo gyvenimo kasdienybės, prisiminkime jog gausios šeimos, vie nos tautos vaikai, turį tas pačias tradicijas, tuos pačius tikslus ir uždavinius.

Lietuvių Prekybos Rūmų surengtoje Golfo dienoje Midland Taupymo ir Skolinimo B-vės prezidentui Frank Zogui J. Bacevičius įteikia laimėjimo prizą. Ši Bendrovė šiais metais globos BALFo rudeninį vajų, kuris bus vykdomas spalio mėnesį. Nuotrauka V. Noreikos

ŽMOGAUS TEISĖS KELIA SIAUBĄ

M. STONYS

Žmogus visur ir visados kovojo dėl savo teisių, visada norėjo ir siekė laisvės. Tik valstybės priespauda ir sunkus darbas už duonos kąsnį, už striubos šaukštą priversdavo žmogų tylėti ir pakęsti vargą, persekiojimą ir kančias. Tylėjo žmogus, nes žinojo, kad nėra kam pasiskųsti, nėra kur kreiptis ir šauktis pagalbos. Vienintelė pagauda buvo suklupti prieš Rūpintojėlį ar prieš mergelės Marijos paveikslą ir jai išpasakoti visus savo vargus, nesėkmes ir kančias ir prašyti stiprybės ir jėgų toliau nešti sunkią gyvenimo naštą. Kiekvienas valdžios mostas, kiekvienas ištartas žodis apie žmogaus gyvenimo palengvinimą buvo viltis, apšviečianti žmogaus gyvenimo tamsumas. 1917 m. didžioji Rusijos revoliucija buvo milijonų žmonių ir visų Rusijos pavergtų tautų sutikta su džiaugsmu ir viltimi, kad pagaliau ateis diena, kada pavergta tauta gaus laisvę gyventi pagal savo norą ir savo tautos teises, kada žmogus bus laikomas žmogumi. Deja revoliucija praėjo, nusinešdama milijonus gyvybių, o priespauda, žmogaus pažeminimas, tautų pavergimas, jų engimas ir naikinimas liko. Žmogus dar labiau pasijuto paniekintas, kai partija uždraudė net prie Rūpintojėlio kojų suklupti ir pasisemti paguodos.

Žmonių, kurie tų teisių ieško ir reikia lauja. Žmonės pašnibždomis ėmė kalbėti apie tas žmogaus teises, o drąsesnieji ryžosi priminti, kad partija ir jos sudaryta Sovietų Sąjungos valdžia laikytųsi konstitucijos ir kitų įstatymų, kad neverstų gyventi kolchoze, kad leistų gyventi ir dirbti ten, kur žmogui patinka, kad būtų įgyvendinta žodžio, spaudos ir tikėjimo laisvė, kad partija neverstų būti komjaunuoliu ar ateistu.

Tie šnibždėdai apie žmogaus teises partijoje ir valdžioje sukėlė siaubą. Brežnevas prarado pusiausvyrą ir ėmė kaltinti JAV. Tik ji, Amerika, atnešusi tą baisią žmogaus teisių sėklą, kuri galinti sukelti antrą didžiąją revoliuciją komunistinėje Rusijoje. Tas siaubas išliko diplomatijoje, spaudoje ir pakibo partiečių pasaulio padangėje tamsiu debesiu. Iki šiolei visi lankėsi ir drėbėdami tarnavo partijai. Kas pasidarys, kai visi užulti piliečiai, ims reikalauti, kad partija imtų tarnauti valstybės piliečiams, kad partija rūpintųsi piliečių gerove. Tokia minis netelpa partiečio galvoje.

Brežnevas ir jo komunistų partija žino, kad žmogaus teisės nesiderina su komunistine diktatūra. Jis supranta, kad žmogaus laisvė yra didžiausias proletarinės diktatūros priešas. Tai va, kur siaubo priežastis. Blo-giausia, kad visų komunistinei partijai vergaujančių piliečių negalima nei sušaudyti, nei į koncentracijos stovyklas uždaryti.

Didysis žmogaus teisių ir laisvės alkinis komunistinėje Rusijoje auga, didės ir plis, kol sunaikins komunistinę vergiją ir valdžią. Mūsų pareiga padėti, kad tas greičiau įvyktų.

PRAVARTU ŽINOTI

(Atkelta iš 1 psl.)

cijos žvalgybos skyriai arba uždaryti arba gerokai apdraskyti; anti-dentininkai ir anti-sovietai "išvalyti" iš CIA; FBI persekiojama ir šmeižiama kaip tik dėl kairiųjų subversyvių sąžiningo sekimo.

Tad būtina pereiti į priešpuolį ir efektyviai atstatyti vidaus saugumą. Jau padaryta gera pradžia. Du konservatoriai, tikri amerikiečiai kongresmanai - Larry McDonald (Dem. iš Georgia) ir John Ashbrook (Resp. iš Ohio) drauge yra įnešę H. Res. 48 ir jau yra suradę bent 148 kongresmanus pasirašiusius kaip sponso. rius. Jei ta Rezoliucija praeitų Rūmuose, jos įgyvendinimui nereikia nei Senato pritarimo nei Prezidento parašo. Tai tik Atstovų Rūmų vidaus reikalas.

Tie mūsų, kurie nenori stovėti nuo šalje, bet pasiryžę savo pilietine teise pasinaudoti ir suduoti smūgį tarptautiniam komunizmui ir jo talkininkams "liberalams", turėtų rašyti savo districto Kongresmanui prašant,

MILŽINŲ SOSTAS GRIŪVA

A. G. GRIGALIŪNAS

Braška sostai, griūva galiūnai. Ilgą laiką Bažnyčia buvo nepajudinamas, storašakis ažuolas. Visi jos klausė: tiek imperatoriai, tiek baudžiauninkai.

Bet į ažuolo šerdį įsigrėžė kirmimai. Drebejo miško karalius, kai viso klos heretinės reformos, lyg vėžys, ėdė jo medieną. Tuo metu, kai kirmi niai pradėjo ėsti ažuolo šerdį, kai galiūnas pradėjo regimai silpti, kitame miško kirtime pradėjo kilti naujo galiūno, mokslo, pilis.

Pamažu, pamažu, iš nebūties kilo mokslo Valhalė. Nematomos, nežinomos rankos praeities miglų apsiausti galiūnai riteno akmenis šiai piliai statyti. Galiūnai išaugo milžiniški pilis ir rūmai. Iš tolo švietė jos baltos sienos, saulėje žerėjo aukso bonios, Debesyse, skęstančiuose dramblio kaulo buokštuose įsitaisė naujieji milžinai-galiūnai, didžiausieji išminčiai-mokslininkai.

Iš tolo tik, ir tai paslapčia, baimės ir pagarbos pilnomis akimis mirtingų žmonelių minios žvelgė į tą impozantišką tvirtovę. Niekas jos nenugalės; nei laikas, nei kokie pakvaišę heretikai, net nei pragaro vartai. Kas gi atsilaikys prieš iš dramblio kaulo bokštų svaidomus logaritmus, atomus juodas skyles, galaksijas ir genus?

Mokslo žodis yra šventas, nepajudinamas. Kaip milžinai - mokslininkai dekretuos, tai taip ir turės būti. Visas pasaulis privalo jiems lenktis

Nauji Veidai Pekine

Po II Kinijos komunistų kongreso buvo patvirtinta nauja partijos ir vyriausybės sudėtis. Atsisakyta Mao ir jo žmonos propagotos "amžinos revoliucijos", kuri, naujo partijos pirmininko Hua Kuo-gengo žodžiais, "triumfališkai užbaigta". Nauja valdžia sieks "pastovumo, vienybės ir tvarkos". Iki 2,000 metų Kinija tapsianti "galinga, moderni, socialistinė šalis".

Po kongreso buvusioje spaudoje konferencijoje vienas iš partijos vicepirmininku Li Hsien-nien buvo paklaustas, ką valdžia darys su "keturių gangų". Tai Mao Tse-tungo našlė ir trys jos artimiausi bendradarbiai. Li atsakė: "Mes jų nežudysime, mes leisime jiems gyventi ir šersime juos. Kinija neseks Stalino pavyzdžiu. Stalinas buvo didelis marksistas, didelis vadas tačiau jis mėgdavo žudyti žmones. Kai kuriais atvejais tas jo pamėgimas žudyti nebuvo labai girtinas".

Kalbėdamas apie santykius su Sovietų Sąjunga, Li pasakė: "Mes esame pasirodę sovietų puolimui, tačiau jeigu palyginti dvi sritis: Europą ir Kiniją ir pamąstai, kuri sritis sovietams yra svarbesnė, tai atrodo jiems svarbiau pulti Europą, ne mus". Li pripažino, kad sovietai laiko prie Kinijos sienos milijono vyrų armiją, tačiau pridėjo, kad, jei rusai tikrai nori kariauti su Kinija, tai vieno ar dviejų milijonų jiems neužteks.

Korespondentui pastebėjus, kas so vietų spauda jį, Li, dažnai puola, Li atsakė: "Jei rusai manęs nepultų, aš susirūpinčiau, nes būčiau kur nors palaręs klaidą. Jei mes nekaltintume rusų, o jie nekaltintų mūsų, tai reikėtų, kad mes abu voliojamės tame pačiame purvyne..."

A. P.

kad jis būtų "co-sponsor of H. Res. 48" ir kad dirbtų jai ištraukti iš Rules Committee stalčiaus, kame "liberalai" bandys ją numarinti. Laiško nuorašą siųstų to komiteto pirmininkui adresu: Hon. James J. Delaney, Chairman, House Rules Committee, Washington, D. C. 20515.

Nepamirškime, kad ir mūsų asmeninis ir mūsų kultūrinių pastatų saugumas priklauso nuo Amerikos bendro saugumo.

privalo juos liaupsinti, giedoti jiems ditirambus, visi privalo priimti jų proklamacijas. Jei tik pasaulis nori išlikti gyvas, tai, nemurmėdamas, privalo klausyti jų diktatų ir sudėti jiems krūvas aukso. Mat, be aukso ir naujieji galiūnai nieko padaryti negali. Dramblio kaulo bokštų darbovietės, laboratorijos, minta aukso.

Čia tai Šėtonas ir rado spragą. Nematomo šalmu prisidengęs, Nibelungo žiedų apsijuosęs, praamžių Žaltys išliaužė Mokslo Valhalę. Žalčio specialybė: pagrindinės revoliucijos. Beveik visų milžinų, mažiau ar daugiau užslėptos, silpnybės buvo garbė, valdžia ir godumas.

Švelniu, viliojančiu balseliu, Žaltys šnabždėjo į jaunų milžinų ausis, liejo savo subtilius nuodus į jų karštas širdėles. Ar tik senų milžinų rankos privalo būti visos auksas ir valdžia? Ar tik senieji milžinai yra nepažėdžiamų dogmų saugotojai? Ar jauniems milžinams nereikia turto ir garbės? Ar jaunieji negali senų dogmų vietoje įvesti naujų, dar geresnių dogmų?

Godžiai klausėsi jaunieji milžinai vylingo Žalčio šnabždėsio. Pasigarižuodami gėrė jo saldžius nuodus. Nemaža jaunų milžinų suklupo. Net ir kai kurie senieji paslydo.

Būdavo, anksčiau, dar tik pradėjus Valhalę statyti, dirbo milžinai sąžiningai, pasitenkindami tik garsu ir garbe kitų milžinų tarpe. Bet kylant pilies sienoms ir viršų, atsidengiant vis naujiems horizontams, reikėjo vis didesnių ir didesnių laboratorijų, reikėjo vis daugiau ir daugiau aukso.

Besiplečiančioje Valhalėje kiekvienas universitetas norėjo turėti atitinkamą menę. Kuo didesnė menė, tuo didesnė galia ir garsas joje susispietusių milžinų. Greitai menės prisipildė galiūnais. Kai kurie buvo seni, bet ir daugiau buvo jaunų. Visi norėjo garbės valdžios ir aukso, bet ne visi buvo dviasios milžinai.

Kad iš liaupsinančios mirtingųjų minios išgauti daugiau aukso, reikėjo, vis dėl to, kuomi nors įrodyti, kad visi milžinai dirba. Geriausia įrodymo priemonė, tai parašytų ir išleistų knygų, straipsnių skaičius.

Milžinų tarpe pasisklido įstatymas: nori gauti aukso, tai rašyk ir publikuok. Lentynos prisipildė knygomis ir kitokiais leidiniais. Kad minia negalėtų kištis per daug į milžinų reikalus, susiformavo speciali kalba, kurią tik patys milžinai galėjo pilnuoju supraci. Tik retas mirtingasis galėjo kiek išvelgti ar susigaudyti šiam moksliskos spaudos tvane.

Kuo daugiau spausdinių, kuo įmantresnė kalba, kuo daugiau visokių grafų, diagramų, formulų ir skaičių kolumnų, tuo geriau bus išlaikytas antaras, nerašytas galiūnų įstatymas: e-patez les bourgeois. Ir, tikrai, iš nuostabos atidaryto burno, liaupsinamieji buržujai milžinus ir pylė jiems auksą.

Taip lengvai prieinamas auksas koreptavo jaunus, dar tik pradedančius reikštis milžinus. Buvo išgautos stipendijos - grantai, pavyzdžiui, tokioms milžiniškos svarbos studijoms: "Parazitinių equosimbijų motilitetas inimikalinėje lunabiosferoje" ar "Organinių etilinių psichopreparatų metabolės fluktuacijos U. S. ir U. S. S. R. strateginio personalo organizmuose".

Kažkoks irreverentiškas pakvaišėlis išvertė tuos milžinų kalbos termi-

BALFo Chicagos apskrities valdybos ir skyrių atstovų susirinkimas įvykęs š. m. rugpjūčio 28 d. Balfo naujuose patalpose 2558 West 69-th St., Chicagoje. Buvo priimta pikniko apyskaita ir apsvartyti rudeninio vajaus reikalai. Susirinkimas buvo darbingas. Dešinėj - prezidiumas ir apskr. v-bos išdėmink dr. Br. Motušienė patiekia tvirtinti pikniko apyskaitą. Kairėj - dalyviai.

Nuotraukų junginys V. Noreikos

nus ir kasdieninę kalbą. Pasirodė, kad šie, senųjų milžinų labai užrekomenduoti didieji mokslo darbai, buvo studijos: "Kaip mėnulio paviršiuje šokinėja arklinės blusos" ir "Kuris kareivis, amerikietis ar rusas, išgeria daugiau vodkos".

Nejaukiai pasijuto milžinai. Dar ne jaučiau jautėsi minios rinktieji atstovai į valdžią, kuri, mokesčių forma, tiek aukso išspaudė iš eilinių piliečių ir tą auksą atidavė milžinams tokiom didingom studijom paremti.

Mokslo rūmai tiek išsiplėtė, kad nebebuvo nei vieno milžino, kuris galėtų viską aprėpti. Reikėjo dabar remtis kitų milžinų studijomis įkorpomo jant jas į savo paties darbus ir elu. kubracijas. Iki šiol buvo žinoma, kad milžinai yra teisybės saugotojai. Remiantis šiuomi, galima buvo, ramia sąžine, naudotis kitų milžinų paskelbtais skaičiais, formulėmis ir išvadomis.

Anglų auklėjimo ir atitinkamos teisinės sistemos laike 30 metų rėmėsi profesorius sir Cyril Burt paveldėtos inteligencijos skurtumų teorija ir daviniais. Tai nebuvo vien teorija; tai buvo dogma. Ne vien Anglijos, bet ir kitų kraštų psichologai rėmėsi jo datomis. Kai kurių, agnostiškai nusiteikusių mirtingųjų užspirginta grupė jaunėsių psichologų, nors ir nelabai normomis, sutiko perstudijuoti ir patikrinti sir Burto duomenis. Gavosi nelauktas rezultatas. Pasirodė, kad sir Burto datos buvo jo paties sufabrikuotos, iš piršto išlaužtos, jo svarus autoritetas, betgi, šią aiškią apgavystę buvo paveręs tikra dogma.

Garso ir aukso siekiąs dr. William A. Summerlin, Sloan-Kettering Vėžio Studijų Centro mokslininkas, paskelbė aiškiai pozityvius rezultatus jo paties išdirbo metodo neidentišky dvy-nukų odos transplanto. Būtų nepaprast persilaužimas ir progresas organų transplantacijos chirurgijoje. Deja, dr. Summerlin turėjo prisipažinti, kad jis sufalsifikavo vietas, kur tie odos transplantai buvo padaryti ant pelių; pats jas nudažė taip, kad atrodytų lyg transplantai buvo prigiję, prisiėmę.

Kitai sakant, viskas muilo burbulas. Jaunas tyrėjas, dr. Robert Gullis, anglų žurnale Nature paskelbė atsi-prašymo laišką. Jis paaiškino, kad jo paskelbti rezultatai apie kai kurių opiatų veikimą ir nervinio pobūdžio celes esą netikri, "tik mano vaizduotės padarinys". Jis savo išpažintyje rašė: "taip buvau įsitikinęs mano idėjų tikrumu, kad, tiesiai, išdėsdiau jas ant popieriaus".

Kaip dažnai pasitaiko, kad dėl tyrinėjimo asmeninių bias ir kurios nors politinės ar industrialinės organizacijos materialinės naudos, tyrimų rezultatai ir duomenys būna "mazgojami". Mazgojimas reiškia paskelbimas tik tų duomenų, kurie sutinka su norima hipoteze ar interesais. Da vniai, kurie liudija priešingus rezultatus, išleidžiami ir nutylimi. Tai itin dažnas reiškinys vaistų industrijoje. Svarbu pėlnas, "atradojo" laikinė garbė, o ne kas gali atsitikti tuos naujus vaistus naudojančiams indvidams.

Dr. Ian St. James-Roberts savo straipsnyje "Apgavystės moksle", atspausdintame britų "New Scientist" žurnale, išvedžioja, kad bent trečdalis skelbiamų rezultatų priklauso išmazgotų klasei. Nobelio laureatas, MIT biologas dr. Salvador E. Luria sako, kad nors pilnutinė apgavystė mokslinėse sferose yra, palyginamai reta, bet nesą jokios abejonės, kad apgavystė yra ir jos gausėjančios.

Taigi, mokslo galiūnų žvilgančių teisybės šarvus apipulė rūdys. Mokslo Valhalėje vis daugiau atsiranda i-trūkių ir plyšių. Atrodo, žmogus girdi, kaip iš tolo, vėjelio sparnais, nors ir nelabai gerai dar girdimi, atskrieja Wagnerio "Dievų Suteimų" funeralinės muzikos motyvų atplaišos.

Kokia ir kur atsiras nauja galybė, naujas sostas, kuriuos vėl galėsime entuziastingai garbinti? Viena, tegalima patarti, kiek tai liečia "nepajudinamą" mokslo galybę, tai pasidaryti kiek skeptiškesniais, kiek labiau agnostiškais.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Seniūnų Tarybos ir Garbės Teismo nariui

A. A.

Alfonsui ŽIEDUI

po sunkios ir ilgos ligos mirus, jo žmonai Anei, sūnui Nemuniui, broliui Vaclovui, gyv. Australijoje ir kitiems giminėms reiškiamame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime.

LAS Cicero skyrius

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Garbės Teismo nariui

A. A.

Alfonsui ŽIEDUI

Amžinybėn iškeliavus, liūdinčiai žmonai, sūnui ir giminėms reiškiamame gilią užuojautą.

Macianskiai ir Radvilai

Žurnalistui

A. A.

Alfonsui ŽIEDUI

mirus, jo žmoną ANELĘ, sūnų NEMUNĮ ir gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Detroito Skyriaus Žurnalistai

Mylimam tėveliui mirus, BALF'o įstaigos tarnautojai

GROŽVIDAI GIEDRAITYTEI

reiškiamame užuojautą.

BALF'o CENTRO VALDYBA

Alexander Skeirys

Großhandel in Uhren - Schmuck
LAIKRODŽIŲ IR BRANGENYBIŲ PREKYBA

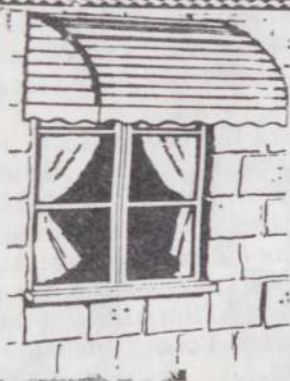
4460 NORDHORN

Import - Export

Hesepel Weg 8a

Telefon 0 59 21 / 62 34

Lietuviai, kurie vyksta Vakarų Vokietijon atostogauti ar šiaip įvairiais reikalais, prašomi aplankyti A. SKEIRĮ, kur galėsite pigiai įsigyti įvairių laikrodžių ir brangenybių papigintomis kainomis.

DURYS - LANGAI
įvairių spalvų ir kainų. Geležies turėkliai ir "aluminium siding". Naujausi baltos emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.
ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters)
vandens nubėgimai. Nerūdiję ir nereikia dažyti.
TVOROS - STOGELIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS
TEL. - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY
Real Estate-mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave,
Chicago, Ill. 60609. Tel. 523-8775

Income taxes
Notariatas

SAVININKAS

Aleksas LAURAITIS

Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesėmis kainomis, ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.
PILDOME INKOMTAKSU blankus

TRYŠ ŠEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

Cordoba 2-Door Hardtop
4030 SOUTH ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 847-1515
CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER
Selling Chrysler Products Since 1933

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels) Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (wheel alignment and balancing). Stabdžiai (brake service), motoro reguliavimas (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti pataisymai.

2423 West 59-th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. GR6-7777
Valandos kasdien: 7 v. r. - 7 val. vak., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. Sekmadienį - uždaryta. Kitu laikų pagal susitarimą.
Savininkas Mikas Č E S A S

Vytauto Didžiojo metais Brazilijoje, São Paulo mieste, buvo pastatyta lietuviška mokykla. Gaila, kad jos patalpomis jau mažai besinaudoja lietuviai.

A. a. Antanas Giedraitis

Mirė rašyt.

A. Giedraitis-Giedrius

Š. m. rugpjūčio 29 d. po pietų Worcesterio ligoninėje mirė a. a. Antanas Giedraitis, 85 metų amžiaus, žymus pedagogas ir rašytojas.

Velionis buvo gimęs 1892 m. balandžio 4 d. Lukšių km., Jurbarko valsč. Raseinių apskr. Mokėsi Jurbarko ir privačiai. Nuo 1909 m. tarnavo Maskvoje ir Kurske. 1916 m. įsigijo pradžios mokyklos mokytojo cenzą ir mokytoja Voroneže lietuvių mergaičių gimnazijoje. Grįžęs Lietuvon, buvo vienas iš Jurbarko Saulės progimnazijos kūrėjų, mokytojų ir kurį laiką direktorius. Vėliau ilgai buvo Raseinių ir Šakių apskr. vyr. inspektorius. Nuo bolševikų antros okupacijos pasitraukęs, gyveno Vokietijoje, dirbdamas mokykloje, redaguodamas vaikams laikraščius, ilgesnį laiką būdamas Vasario 16 gimnazijos direktorium. Į Ameriką atvyko 1956 m. ir apsigyveno Worcesterį. Čia išgyveno iki mirties, prieš tai palaidojęs savo žmoną, kuri buvo vaikų rašytoja ir mokytoja Iliuminata Vasiliauskaitė-Giedraitienė. Mirė 1966 m. birželio 12 d.

Antanas Giedraitis raštuose pasirašydavo Antanu Giedrium, Neprikli. Lietuvoje yra leides ir redagavęs puikius vaikams žurnalus - "Žiburėlį" ir "Saulutę", rašęs daug pasakų jauniui, įvairių prisiminimų apie kaimo papročius ir ilgesnių apsakų. Savo kūrinius spausdino ir žurnaluose "Židinys", "Vaire", "Švietimo Darbuose", taip pat rašydavo ir Laisvojoje Lietuvoje. Lietuvoje yra išleides apie 25 didesnius ir mažesnius leidinius, o Amerikoje dar apie penkis.

Velionis mėgęs liaudinius posakius ir retus žodžius. Paskutinis jo veikalas "Mūsų Jurbarkas" - Jurbarko monografija paruošta spaudai. Rugsėjo 1 d. iš Šv. Kazimiero bažnyčios, po pamaldų buvo nulydėtas į Šv. Jono kapines, Worcester, Mass. Nuliūdime liko: dukterys Grožvidė

- Afrikoje yra daug nedirbamos žemės - dykumų. Dar blogiau - tos dykumos plečiasi. Tarptautinėje Konferencijoje Nairobi dalyvavo 110 valstybių atstovai, buvo nagrinėjami tie dykumų sustabdymo klausimai. Pradėjus kalbėti Izraelio atstovui, pusė salės išėjo lauk, vadovaujami arabų delegacijų. Ironiška, nes Izraelis laikomas pažangiausia valstybe, kiek tai liečia dykumų sustabdymo ir apšodimo klausimus.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

2618 West 71-st Str., Chicago, Ill. 60629

Tel. 7 3 7 - 5 1 4 9

Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Trečiadieniais uždaryta.

TVERAS - JEWELRY

DEIMANTAI, ŽIEDAI,
LAIKRODŽIAI IR KITOS
BRANGENYBĖS

2646 West 69 th St., Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-1941

Pedagogui, rašytojui

A. A.

Antanui GIEDRAIČIUI-GIEDRIUI

mirus, nuliūdime likusiems - dukrai GROŽVIDAI, Balfo Chicagos apskrities valdybos protokolų sekretorei, dukrai Danutei, gyv. Australijoje, broliui Dzidoriui, seserims Monikai ir Marcelei bei kitiems giminėms reiškiamame gilią užuojautą.

Balfo Chicagos apskrities valdyba,
skyriai ir nariai

20 % OFF WITH THIS ADD AT BOTH STORES

BEVERLY HILLS GELINYČIA

2443 WEST 63-rd STREET
PR 8-0833 . PR8-2424

THE DAISY SHOPPE GELINYČIA
9918 SOUTHWEST HWY, OAK LAWN, ILL.
499-1318 , 499-1319

GENE & BARBARA DRISH

"FLOWERS ARE ALWAYS IN GOOD TASTE"

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
- TEVAS IR SŪNUS -

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

LIETUVIŲ LAI DOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS NARIAI

ANTANAS M. PHILLIPS

TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET R^epublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Vⁱrginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

AUSTRALIJA

A. a. Dr. Elena Liutikienę Prisimenant

(IŠLYDĖJUS JĄ Į AMŽINYBĘ).

Juozas KAPOČIUS

Prieš 73 metus, didžiuliam buvusių dvare, Žemaitijoje, gimė Elena Zubovaitė. Ji ten augo ir pirmąsias jaunystės dienas praleido. Baigusi Rygoje gimnaziją, išvyko į Austriją ir ten studijavo aukštąsias gamtos mokslus, kuriuos baigusi gavo daktarės laipsnį.

Sugrįžusi į Lietuvą, Elena neieškojo pelningų tarnybų, bet pasitenkino mokytojos vieta pradžios mokykloje arti savo namų. Mokykla buvo įsteigta ir išlaikoma jos tėvų, Elena buvo labai prie širdies mokytojos darbas ir čia ji galėjo maloniai praleisti savo laisvalaikį mėgiama tėviškėje. Ši mokykla buvo įsteigta 1899 m., o 1905 m. jau buvo gautas leidimas lietuvių kalbai ir paskirti lietuviai mokytojai.

Elenos tėvas buvo tituluotas grafas Zubovas, gimęs Šiauliuose, baigęs Vilniaus gimnaziją ir agronomijos mokslus Vokietijoje. Besikuriant Nepriklausomai Lietuvai, Zubovai savo turtais ir dideliu patyrimu bei sumu daug prisidėjo prie Lietuvos ūkio atstymo. Jie taip pat steigė saulio ir lėšomis ir prieglaudą, Zubovai rūpinosi ne tik savo reikalais, bet daug padėjo, keliant Lietuvos gerovę.

Velionė Elena buvo ketvirtoji Zubovų duktė. Vyriausioji sesuo ištėkė už Klaipėdos krašto gubernato ir lėšomis ir prieglaudą, Zubovai rūpinosi ne tik savo reikalais, bet daug padėjo, keliant Lietuvos gerovę.

Velionė Elena buvo ketvirtoji Zubovų duktė. Vyriausioji sesuo ištėkė už Klaipėdos krašto gubernato ir lėšomis ir prieglaudą, Zubovai rūpinosi ne tik savo reikalais, bet daug padėjo, keliant Lietuvos gerovę.

Velionė Elena buvo ketvirtoji Zubovų duktė. Vyriausioji sesuo ištėkė už Klaipėdos krašto gubernato ir lėšomis ir prieglaudą, Zubovai rūpinosi ne tik savo reikalais, bet daug padėjo, keliant Lietuvos gerovę.

diją. Čia atvykę Liutikai neapsiriboję tik savo reikalų tvarkymu, bet tuoju išijungė į lietuvių bendruomenės veiklą. Dr. Liutikienė su savo praktišku patyrimu prisidėjo prie lietuviškų mokyklų organizavimo ir pati mokytoja. O Č. Liutikas išijungė į bendruomenės organizacinę veiklą tapdamas krašto valdybos pirmininku.

1973 metais Liutikai persikėlė gyventi į Australiją ir išsikūrė Sydnejuje, Burwoodo priemiestyje. Jie ir čia išijungė į bendruomenės veiklą. Č. Liutikas pasireiškė skaitydamas paskaitas, organizuodamas kultūrines parodas, suorganizavo ir įsteigė lietuvių klube biblioteką bei skaityklą. Čia sukaupė daug mūsų žymiausių rašytojų knygų ir kitų autorių veikalų (taip pat ir svetimomis kalbomis apie Lietuvą). Be to, nemažai ir periodinių leidinių, pradedant "Aušra" ir baigiant leidžiamais lietuviškais laikraščiais bei žurnalais iš viso pasaulio. O skaitytojų irgi netrūksta. Č. Liutikas yra savaigalio lietuvių mokyklos pavyzdingas mokytojas ir dar kelių organizacijų vadovybių narys.

Velionė Elena daug padėjo jaunimui – sportininkams, kurių tarpe buvo ir jų vaikai. Ji buvo pavyzdinga moterų socialinės globos draugijos narė, nuolatine lietuviškų parengimų lankytoja, ypač tautinių švenčių bei minčių, visuomet prisidedama didesnėmis aukomis. Kaip gamtininkė, ji labai mėgdavo gėles, savo namuose ant balkono ir žymaus visuomenininko Česlovo Liutiko.

Užplūstant Lietuvą raudonajam siaubui, Liutikų šeima pasitraukė į Vokietiją, o vėliau išvyko į N. Zelandą, svečiuose ir taip pat turėti svečių sa-

vo namuose, kai ji dažnai pavaišindavo visokiais skaniais dalykais ir prie lietuviška ruginė duona, jos pačios iškeptą, kas būdavo svečiams maloni retenybė.

Paskutiniu laiku Dr. Liutikienė vis dažniau prisimindavo savo numylėtą, žaliuojančiais krantais Dubysą, kuri bėgo per jos tėviškes delingus laukus ir savo gimines, Velionė Elena su didžiausiu širdies skausmu prisimindavo savo vyr. sesers Kur. kauskienės tragediją, kai, Lietuvą okupavus, ji buvo komunistų žiauriai nukankinta, durtuvais subadyta. Velionė Elena labai troško nuvykti į gimtąjį kraštą ir nors kartą dar pasimaityti su savo seserimi Putvinskiene, kuri vis Lietuvoje su savo trimis suaugusiais vaikais dar tebegyvena.

Bet, deja, negailestingoji giltinė sutrukdė jos kelionę į tėvynę Lietuvą ir nukreipė į Amžinąjį Gyvenimą. Šių metų balandžio 18 d. Dr. Elena Liutikienė mirė Concorde ligoninėje ir balandžio 20 d. palaidota Rookwoode, lietuvių tautinėse kapinėse, dalyvaujant trims kunigams ir apie 150 giminių, draugų bei pažįstamų. Prieš tai buvo įvykusios iškilmingos pamaldos stačiatikių katedroje. Prie kapo paskutinį atsisveikinimą pareiškė kunigai, keletas artimųjų bei pažįstamų. Pabaigai pagiedota Marija, Marija ir Tautos Himnas. Velionė paliko giliame nuliūdime vyrą Česlovą, dukrą Natą, kuri yra gerai prityrusi medicinos sesuo ligoninėje ir sūnų Jurgį, kuris yra aktyvus sporto klubo narys. Paskutiniu laiku buvo Canbergo ros Lietuvių-Australų klubo vedėjas, dabar dirba vienoje komercinėje kompanijoje.

Labai liūdna ir skaudu buvo paskutinį kartą atsisveikinant. Dar ilgai mūsų mintyse bus gyva daktarė Elena, kaip šviesi asmenybė, o likusioji šeima visuomet prisimins ją kiekvienos šventės proga, kai susirinks pietauti ir pamatys, kad motinos vieta prie stalo – tuščia.

Tebūna jai lengva Australijos žemėje. Išsėkis, Elena, Aukščiausiojo Globe.

SKUBANČIAM SKAITYTOJUI

Amerika ir Britanija pateikė planą, kaip atiduoti Rodeziją valdyti juo diesiems. Dabartinė Ian Smith vyriausybė būtų pakeista britų administracijos, kuri palaikytų Jungtinių Tautų taikos kariuomenę. Tuoj būtų pradėtos derybos su juodais ir baltais gyventojais dėl naujos konstitucijos ir laisvų rinkimų nuostatų. Abiejų pusių ginkluotos jėgos būtų įjungtos į naują nepriklausomos Zimbabvės (taip juodieji ruošiasi vadinti savo naują valstybę) kariuomenę. Ameriką ir kitos turtingos šalys sudarytų 1.5 milijono dol. fondą, kuris padėtų baltiesiems išvykti iš naujos valstybės arba paskatintų juos pasilikti, jeigu nori, juodųjų valdomoje šalyje. Visa tai būtų įgyvendinama ateinančiais metais.

Rodezijos premjeras Smith rugpiūčio 29 d. pareiškė, kad Amerikos – Britanijos planas nepasiseks, jei gyventojai vėl jį išrinks premjeru.

- Vatikano pareigūnai pareiškė, kad gandai, jog Popiežius pasitrauks rugsėjo 26 d., kada Jam sueina 80 metų, yra "fantazija".

Baltieji Rūmai kasdien pristato prezidentui pasaulinių ir Amerikos žinių santrauką, kad jam pačiam nereikėtų verstis šimtus laikraščių pus-

lapių. Praėjusį mėnesį prezidentas išakė duoti jam savaitinę JAV žydų spaudos pasisakymų santrauką. Izraelio valdžiai visiškai ignoruojant prezidento pageidavimus, ateina neišvengiamas susikirtimas. Prezidentui idomu, ką kalba ir rašo Amerikos žydai, kurie gan įtakingi Kongrese ir demokratų partijoje.

Spalio mėn. Baltieji Rūmai rengia si priimti vizituojančią Irano šachą. Iranas išleidžia daug dolerių pirkdamas Amerikoje modernius ginklus. Amerikai svarbus Irano žibalas. To dėl, manoma, prezidentas Carteris per daug nekalbės apie Irane pasitinkančius žmogaus teisių laužymus.

Dar nežinia, ar JAV kongresas patvirtins naują Panamos kanalo sutartį, tačiau vyriausybė jau rūpinasi, kur tą sutartį reikėtų pasirašyti. Prezidentas atsisakė vykti tuo tikslu į Panamą ir nenorėtų kviesti į Washingtoną Panamos diktatoriaus gen. Torrijos, Svarstoma galimybė susitikti pasirašymui Jungtinėse Tautose arba kur nors trečiojoje šalyje: Venecuoloje ar Kolumbijoje.

GEN. T. DAUKANTO JŪRŲ ŠAULIŲ GEGUŽINĖ

1977 m. rugpiūčio mėn. 21 d. Gen. T. Daukanto j. šaulių kuopa Cicero Medžiotojų-Zuvautojų šaudykloje prie Antioch, surengė gegužinę. Sekmadienis išaušo apsiniaukęs, o apie 9 val. pradėjo lyti. Atvažiuo didžiausias autobusas toks, koks kursuoja Čikagos mieste, o jame patogiai įsitaisę sėdėjo 11 ar 12 asmenų, taigi ir mes ciceriškiai lengvai tilpome ir lietučiai krapnuojant išvažiuojame. Nuvykę jau radome anksčiau atvykusius "Daukantiečius", kurie buvo jau viską paruošę

Alf. Gailius

Chicago Gen. T. Daukanto kuopos jūrų šauliai š. m. rugpiūčio 13 d. Jūros Dienoje Union Pier ant kuopos laivo "Gen. T. Daukantas II", Mich. Nuotrauka P. Malėtos

Kuopos pirm. E. Vengianskas pasveikino atvykusius. Apie 1 valandą lietus sustojo, išlindo iš debesų saulutė, kurią visi sveikinom kaip mokėjom. Ne-trukus atvažiuo daugiau ciceriškų ir gražioje nuotaikoje leidome laiką. Čia daug gyvumo įnešė A. Markauskas, kuris padainavo savo sukurtus aktualius kuplėtus, vėliau savo akordeonu linksmino visus, kai kurie ėmė šokti. "Daukantiečiai" buvo labai gerai viskam pasiruošę, bet, kad gegužinė buvo ne labai sekminga, tai ne jų kaltė.

Apie 6 val. vakaro, vėl pradėjo lyti, tai mes sėdome į autobusą ir partraukėm namų link.

PRANEŠIMAS
TAUPYKITE DABAR

PAS MUS, NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBĖTI LIETUVISKAI

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:	
7 1/4 %	— 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2 %	— 4 metų su \$1,000, minimum.
8 1/4 %	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
8 1/2 %	— 1 metų su \$1,000, minimum.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000 BY F.S.L.I.C.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, PRADEJUS NAUJĄ TAUPYMO SĄSKAITĄ. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender
Saint Anthony Savings
1447 SOUTH 49th COURT
CICERO, ILLINOIS 60650
PHONE 656-6330
Joseph F. Gribauskas, Vedėjas
OFFICE HOURS
Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00
Saturday 9:00 to 1:00; Wed. & Sunday Closed

RECEP T A I

J. & J. PHARMACY

2557 W. 69th Street

Telef. PR 6-4363

Sav. Angela ir Vytenis DIRKIAI

STEEPLES PHARMACY

2434 W. 71st Street

Tel. 737-1112; jei už-daryta, tel. 776-4363.

LYDIA'S HEALTH FOODS

Natūralūs vitaminai-proteinai. Įvairiausios gydymos žolės - arbatos. Dietinis maistas. Vaisių sultys be cukraus. Daržovių aliejai. Stambiai malti įvairūs miltai. Daigintų kviečių ir kitos stambiųjų miltų duonos. Natūrali kosmetika.

Savininkė: **Emilija Dudėnienė**

2439 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629

Tel. 737 - 8931

CRANE SAVINGS

AND LOAN

ASSOCIATION

Eugene PIETKIEWICZ, Pres.

47 & ROCKWELL Str., Chicago, Ill. 60632 Tel. 523 - 1083

Nemokamai vieta automobiliams

All accounts compounded daily
5 1/4 % Facebook Savings
paid quarterly.

7 1/4 %

4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

Dividendai mokami Sausio 31, Balandžio 30, Liepos 31 ir Spalio 31.
Taupymo padėtos ir reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos pelno dividendą už visą mėnesį.

VALANDOS: Pirmadienį ir ketvirtį 9:00 ryto - 8:00 vak.;
Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto - 5:00 vakaro; Šeštadienį 9:00 ryto - 12:00 dienos. Trečiadienį už-daryta.

Dr. Paul V. DARGIS

Gydytojas ir Chirurgas
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius

1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Illinois

Valandos: 3-9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.

Tel. 562-2727 arba 562-2728

LEONARD'S TEXACO SERVICE

TIRES-BATTERIES- GENERAL REPAIRS, TUNE - UPS

Leonardas ERINGIS

6801 West 87th Str.

Oak Lawn, Ill. Tel. 598-9776

ANTANAS VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkraustymas.
Ivairių atstumų

823 W. 34th PLACE

Chicago, Ill. Tel. FR 6-1882
60608

Home Modernization Loans

7-1/4%, 7-1/2%
Savings Certificates

Šis Bankas Marquette Parke ir kitose miesto pietų vakarų apylinkėse gyvenantiems lietuviams yra patogiausia vieta atlikti savo finansinius reikalus.

Drive In open 6 days a week
from 8:30 — 64th & Western

Marquette National Bank

6316 South Western GR 6-5100

PARAMA

MAISTO IR GĖRIMŲ PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų

ir maisto produktų.

Kainos žemos. Atsilankę įsitikinsite.

Sav. JURGIS JANUŠAITIS ir JURGIS MAŽEIKA

2534 West 69th gatvė, Chicago, Illinois 60629 Telefonas 737-3332

PALANGOS restoranas

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS

NAME GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas. Prašome atsilankyti

Kasdien atidaryta: nuo 7 val. ryto iki 8 val. vak.

Pirmadieniais uždaryta

6918 So. Western Ave.

Chicago, Ill. 60636

John & Lydia Perkunas -

Grovehill 6-9758

LADIES AND GENTLEMEN !

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U. S. A., Canada and Europe. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, and restoring NATURAL HAIR COLOR. Using JIB you never be BALD or GREY. 100% Guaranteed. Listed in Drugist Red-Blue Book, at Drug's:

J & J 2557 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629; 1640 W. 47 St., Chicago, Ill. 60632; 14 St. & 50 Ave., Cicero, Ill. 60650; 1147 N. Ashland Ave., 2834 N. Milwaukee Ave., Chicago. JIB Medicine Liquid 8 oz. 16 week supply \$ 6.00. Money Order, P. P. Send TODAY - JIB Lab. 1437 S. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650.

12 "KUR GIMTOJI PADANGĖ, KUR PIRMOJI MEILĖ IR DAINA..."

Vacys PRŪSAS

Dostojevskio ir kitų panslavistų laikais gyvenęs poetas-rašytojas ir "prastuolis" grafas L. N. Tolstojus (1828-1910), save kildinęs iš lietuvių ir daug rašęs apie muziką ir jo vargus, skelbė priešingas panslavistams idėjas. Jis tvirtino, kad pasaulio ir kiekvieno atskiro individo ateitis tegali būti kuriama padėjus pagrindar Evangeliją, kad tautų, valstybių ir bažnyčios vienybė tegali išsilaikyti remiantis Evangelijos tiesomis.

Gal būtų Evangelijos tiesų ir lietuviškos kilmės bei dvasios vedamas grafas Tolstojus, būdamas Rusijos švietimo ministeriu, 1880 m. pravėrė spaudos draudimo vartus ir išrūpino vidaus reikalų ministerio sutikimą spausdinti lotynų raidėmis kun. Antano Juškos (1819-1880) surinktą lietuvišką tautosaką-vestuvių ir kitas dainas. Tai matyti iš surastų ir paskelbtų dokumentų.

1973 m. "Kultūros barų" 9-me numerį rašoma: - TSRS centriniam valstybiniam archyve Leningrade yra byla 235 nr. (f. 776, ap. 21) vadinama "Apie leidimą spausdinti mokslo darbus lietuvių kalba lotyniškai rašydami ir išsiaiškinti klausimo ar sekmingai įdiegiama lietuvių ir žemaičių knygos rusiška abėcėlė". Duomenų šiuo klausimu taip pat yra lietuvių spaudos draudimo panaikinimo byloje 730 nr., 91 lape. Tarp archyvinų dokumentų yra švietimo ministro grafo Tolstojaus 1880 m. vasario 16 d. raštas, 59 nr., vidaus reikalų ministrui (lap. 1-3).

kalbų žodyne ir 3-jų tomų senų dainų rinkiny, turinčiuose labai didelę istorinę vertę ("Encyclopedia Lituanica" rašo, kad J. Juškai-Juškevičiui persikelti Lietuvos teritorijon mokytojauti Vilniaus generalinis gubernatorius nedavė leidimo. V. P.). Rašte pasakyta, kad šie rankraščiai paruošti spaudai labai rūpestingai mokslinių lotyniškų šriftu, ir tuos rankraščius parašyti rusišku raidynu esą neįmanoma. Išleisus juos rusiškoms raidėmis, jie būtų neprieinami užsienio tyrinėtojams.

Be to, graf. Tolstojus nurodo, kad numatydams prašyti pakeisti mokslinių darbų lietuvių kalba spausdinimo tvarką, nori atsiklausti, ar vidaus reikalų ministras neprieštaruotų, kad jie būtų spausdinami mokslinė lotyniška abėcėlė. 1880 m. balandžio 6 d. raštu 1440 nr. vidaus reikalų ministras pranešė, kad jis sutinka su grafo Tolstojaus nuomone, bet drauge nurodė ir sąlygą, kad tokie leidiniai neturi būti lietuvių liaudies tarpe platinami.

Štai po to ir buvo 1880 m. balandžio 22 d. parašytas raštas 141 nr., leidžias spausdinti kun. Antano Juškos surinktą tautosaką lotynų raidėmis. Taigi, galima padaryti išvadą, kad ne dėl 1880 m. caro padarytos nuolaidos pasirodė Juškų tautosakos rinkinys, kaip tai rašoma lietuvių knygoje, bet dėl kun. A. Juškos atlikto nepaprastai reto darbo ir dėl lietuviškos kilmės grafo Tolstojaus inter-

Kairė - Ligonių gydytojų, slaugių ir laborantų dalis, Brazilijoje. Trečia iš kairės - lietuvaite sesuo Ksavera, penktas - dr. Vytas Kiaušas, Brazilijon emigravęs iš Australijos 1975 m., septintas - kun. dr. A. Bendoraitis. Dešinė - "Gerojo Ganytojo" ligoninė Guajara - Mirim mieste, vakary Amazonėje (Brazilija), kurią 1971-73 metais pastatė kun. dr. F. A. Bendoraitis. Ligoninė skaitoma geriausia vakary Amazonijoje ir aptarnauja gyventojus iki 800 km. nuotolio brazilus bei indėnus. Lietuvis misionierius čia dirba nuo 1961 metų.

Nuotraukų junginys A. Saulaičio

NOSTALGIŠKI PRISIMINIMAI

P. ŽIČKUS

Kartais, rodos, norėtum atsukti gyvenimo laikrodį, kad galėtum prisiminti ir vėl išgyventi tuos varganus laikus, kada daug ko truko, kada kai kas mus laikė daiktais, o ne žmonėmis, bet kada mūsų širdys ir jausmai buvo pilni nuoširdumo, žmoniškumo, kada tėvynės ir lietuvių meilė buvo aukščiausiam pakilime.

Pasitraukę į Vokietiją ir išgirdę, kur nors netoliese esant lietuvių, bėgo ir ieškojo jų. Sustikę buvo kaip broliai ir seserys. Kiekvienas norėjo padėti viens antram, dalytis džiaugsmu ir vargu.

Kai Amerikos ir sąjungininkų kariuomenė užėmė Vokietiją ir pradėjo organizuoti tremtinių DP stovyklas, visi rinkosi į jas. Sustikę pažįstami bučiavosi ir nebuvo galo kalboms. O ir nepažįstami, jeigu tik buvo lietuvių, buvo lyg brolis ar sesuo. Žinoma, pasitaikydavo ir išimčių. Ir aš, Amerikos kariuomenės išlaisvintas iš nacių pragarų, kada susiradau žmoną su mažu sūneliu, atvykau į Augsburgą, Hounstetino stovyklą. Čia yra du mano prisiminimai. Pirmasis labai mielas. Įėjęs į lietuvių komiteto raštinę, radau joje nepažįstamą dailią mergaitę. Vėliau sužinojau ir jos pavardę - Birutę Sodeikaitę, dabar poną Skorubskienę. Ji patarė greitai susinešti savo daiktus į svečiam skirtą nakvynės kambarį. Jeigu to greit nepadarysiu, tai komiteto pirmininkas neįsileis. Stovykloje esą tuščių kambarių, bet pirminkas juos laiką savo pažįstamiems chorisams, menininkams ir panašiai. Kaip patarė, taip ir padariau. Ir antras prisiminimas ne toks jau mielas. Ten pat ėjau ieškoti butų skyriaus vedėjo. Radau jį pastogėje ką tai obliuojant. Prisiistačiau kaip politinis kalinys ir paprašiau kambario. Daug čia tokių politinių kalinių lankosi, - atsakė obliuojantis nenutraukęs darbo. - Vyk iš kur

atvykai, čia tokiems nėra vietos. Išėjau. Tada su prašymu nuėjau pas stovyklos komendantą. Raštinėje sėdėjo jaunas amerikietis leitenantas pasisodinęs ant kelių esaitė. Perskaitęs mano prašymą, uždėjo rezoliuciją lietuvių komitetui duoti man kambarį. Tuo metu esaitė užriko ant jo, jog buvęs susitarimas, kad visos trys Pabaltiečių tautybės turėsiančios po lygiai. Estų esą mažai, o lietuvių ir latvių daug. Komendantas perbraukė rezoliuciją ir pasakė "sorry", nėra vietos. Ir čia nieko nelaimėjęs išėjau.

Augsburge buvo visos erijos DP stovyklų komendantas majoras Rey. Nuvykau pas jį. Jis pasakė, jog rytoj aus dieną iškraustysias vokiečius iš didelio bloko Hochfelde ir aš ten galėsiu pasirinkti kambarį, kokį norėsiu. Uždėjo rezoliuciją Hochfelde stovyklos komendantui, kad duotų pasirinkti kambarį tame iškraustytame bloke. Dar paklausė, ar aš turiu kur praleisti šią naktį. Pasakiau jog turiu. Iš čia išvykau į Hochfeldą. Hochfelde susitikau lietuvių komiteto pirmininką, mano seną bičiulį majorą Petrą Šeštakauską. Apsikabinom. Pirma jo sakiny buvo: "Tu čia apsigyvensi". Duosim tau kambarį". Papasakojau apie Hounstetiną ir parodžiau majoro Rey rezoliuciją.

Grįžęs į Hounstetiną susiūriau du senus bičiulius: inž. Juozą Butkų ir Vytautą Jamulaitį, kurie buvo komiteto nariai. Jie pasakė, jog padarysiau viską, kad aš su šeima galėčiau pasilikti Hounstetinė. Vakare buvo komiteto posėdis. Deja, mano bičiuliai pralaimėjo, ir aš negavau kambario.

Sekančią dieną nuėjau į Hochfeldą. MP kraustė vokiečius. Vokiečiai turėjo išeiti tik su tiek daiktų, kiek galėję su savim išsinešti, o visa kita turėjo palikti. Vos tik vokiečiai išsikraustė ir MP išvyko, prasidėjo veržimasis

į tą bloką ir nepasidalinimas nei kambariais nei juose paliktais daiktais. Pasibaisėjau. Atėjęs pas Šeštakauską, pasakiau, kad aš į tą namą per muštines nenoriu eiti. Tada jis pasakė, jog vienas buv. švietimo ministerijos direktorius turi gražų kambarį 7-tame bloke, bet jis jau užėmęs kambarį naujai iškraustytame bloke, kuris liko su visais vokiečių baldais ir keliais daiktais ir net rūbais. Aš galėsiu gauti jo senąjį kambarį. Iš čia vykau į Hounstetiną. Ten radau žmoną su sūneliu ir daiktais iškraustytą ant šilgaitvio.

Kai atvykom į Ameriką, bėgom į bažnyčias, į įvairius parengimus, kad tik susitikus daugiau lietuvių. Sveikinomės ir net bučiavomės. Buvom broliai ir seserys. Taip buvo visur. Kad ir tokiam Bostone, kur gyvenau, per Lietuvos nepriklausomybės šventes (Vasario 16-sios) minėjimą prisirinkdavo pilna didžioji South Bostono High School auditorija. Ir čia rinkomės su pakilia nuotaika ir dideliu patriotizmu. Lietuva, jos laisvė, jos žmonės buvo šventi dalykai.

Laikas pasikeitė. Veik visi praturtėjom ir tą vargą, kuris mus jungė, pamiršom. Dabar uždaruose siauruose būreliuose suruošiam puikius nugarinius ir linksmai leidžiam laiką. Tačiau mūsų bažnyčios ištuštėjo. Parenkimuose vis daugiau tuščių vietų. O ir Vasario 16-sios minėjimam jau užtenka savų mažiųjų salių.

Taip nostalgikai mąstydamas matai, kad vargas tikrai buvo jungtis, jis darė žmones geresnius ir ryžtingesnius, pilnus tėvynės meilės. Gi turtas daugelį pavertė nejaudniais, o doleris tapo patriotizmo idealu. Taip pat ir politinis susiskaldymas bei rietenos atgijo, lyg rodos gyventume savoj laisvoje tėvynėje. Visi turėtume dirbti Lietuvos laisvės rytui, o vietoje to jau skėstame rietenose, pamiršdami pagrindinį - Lietuvos okupaciją ir jos laisvės siekimą.

Tai ir yra nostalgiska mintis, kuri labai dažnai nepalaidžia.

Grafas L. N. Tolstojus ariau laukus savo Jasnaja Poliana dvare. Dail. Riepino 1887 m. piešinys

Rašo pradžioje grafas Tolstojus gina Mokslių Akademiją išleidusią Donelaičio "Metus". Po to, jis nurodo, kad akademikas Grothušas (fizikas ir chemikas miręs Lietuvoje Gedučiuse) prašo leisti išspausdinti mokslinę lotynišką abėcėlę Kauno valstybinės gimnazijos mokytojo J. Juškevičiaus rankraščiuose: lietuvių-rusų

vencijos. Tai leidžia suvokti lietuvių tautinio judėjimo esmę "priešaušryje" ir brolių Juškų bei Tolstojaus vaidmenį kovoje prieš lietuvių spaudos draudimą.

(Bus daugiau)

Marius BLYNAS

6 MENIŠKIAUSIOS LIETUVOS BAŽNYČIOS

Mano manymu galėtų būti ir papildoma galimybė, būtent: pirminė šv. Onos bažnyčia, pastatytoji 15 amžiaus pabaigoje, buvo paprastos statybos, medinėmis lubomis. Po 1550 metų gaisro (kiti mano, kad degė 1564 metais?) bažnyčia buvo tikrai iš naujo gražiai atstatyta ir tada, t. y. laike 1550-1580 metų ji buvo tokia meniškai pastatyta! Tą tvirtina ir minėtas Bernardinų kronikos užrašas, kur parašyta: "Bažnyčia su didėlėmis išlaidomis meniškai iš plytų naujai pastatyta". Tas parodo, kad bažnyčios atstatymas labai daug kainavo, nes nebebuvo atstatyta paprasta bažnytėlė, bet ... "m e n i š k a", kur vartota net 33 įvairių rūšių bei profilių plytos. Tas, savaime aišku, turėjo labai pakelti statybos išlaidas.

Yra labai galima, kad legenda apie du statybos meistrus turi pagrindo, tikslai su tuo skirtumu, kad pirmasis meistras statė 15 amž. gale, o antrasis 16 šimtmečio viduryje - pabaigoje! Legendoje - statybos laikas sujungtas.

Šią teoriją gal ir paremtų toje legendoje minima apatinė bažnyčios pastato dalis, kuri yra visai kito pobūdžio: ten net plytų mūrijimas yra kitas - paprastas.

Atrodytų, jog 1550 metais, sudegus senajai šv. Onos bažnyčiai bei jos luboms, naujoji bažnyčia buvo atstatyta ant išlikusių senosios apatinės dalies, ją įjungiant į naują pastatą(?). Dėl to toks ryškus statybos bei stiliaus skirtumas!

Žinoma, čia yra tikrai teorija, kurios iš taip toli negalima patikrinti. Tam klausimui išspręsti reikia rimtų architektų bei statybininkų tyrimų! Tada galutinai paaiškėtų tikrasis šv. Onos bažnyčios pastatymo laikas.

Lietuvoje yra ir daugiau senųjų gotikinių statybos paminklų, tačiau šv. Onos bažnyčia yra pats gražiausias tos statybos Lietuvoje pavyzdys!

Yra savotiškas panašumas tarp Kauno Perkūno Namų ir šv. Onos bažnyčios, nors pastaroji juos aiškiai pralenkia savo formų turtingumu. Perkūno Namų gotika yra paprastesnė. Iš viso senovinės gotikos statybos pastatai turi daug tam tikrų bendrų bruožų: tiesias linijas, suglaustas smailias arkas, kampuotus papuošimus ir aukštus, stačius stogus.

Yra Likimo laimė, kad Lietuvoje, nežiūrint visų karų audrų, išliko patys įdomiausi senovinės gotikinės statybos paminklai. Nuo paprastos, kaimiškos, bet įdomios Zapyškio bažny-

čios, per įvairesnę Perkūno Namų gotiką, šv. Onos bažnyčioje Lietuva turi tikrą, savitą, lietuvišką, puikų gotikinės statybos meno kūrinių.

BERNARDINŲ BAŽNYČIA

Kaip jau minėta - iš tų trijų bažnyčių, pirminė buvo Bernardinų. 1469 m. Kazimieras Jogailaitis dovanojo bernardinų vienuoliams didelį žemės plotą prie Vilnelės upės, netoli nuo Žemutinės pilies. Pradžioje jie pasistatydino medinę bažnytėlę ir vienuolyną. Po kelių metų, kilus gaisrui, viskas sudegė. 15 amžiuje, laike 1469-1492 metų, bernardinai pasistatė mūrinę bažnyčią, bet apie 1500 metus ji sugriuvo: suskilo sienos, įgriuvo skliautai - matyti dėl menkos statybinės kokybės(?). Bažnyčia pradėta atstatyti ir tik ai 1520 metais užbaigta ir pašventinta. Statybą rėmė Lietuvos didikai, tarpe kitų ir Radvilos. Laike šio atstatymo buvo suskilausti iki pat mūsų laikų išsilaike kriptoliniai ir tinkliniai skliautai, vienuolynas išpuoštas freskomis. Per baisių Maskvos rusų užpuolimą 1655 metais bažnyčia labai nukentėjo, nes buvo panaudota apsigynimui - kaip karinė tvirtovė ir dėl to mūšių metu apgriauta. Taipgi per 1794 m. kovas, žlugant Lietuvos-Lenkijos valstybei, bažnyčia dar buvo remontuojama 17 amž. ir 18 amž. gale.

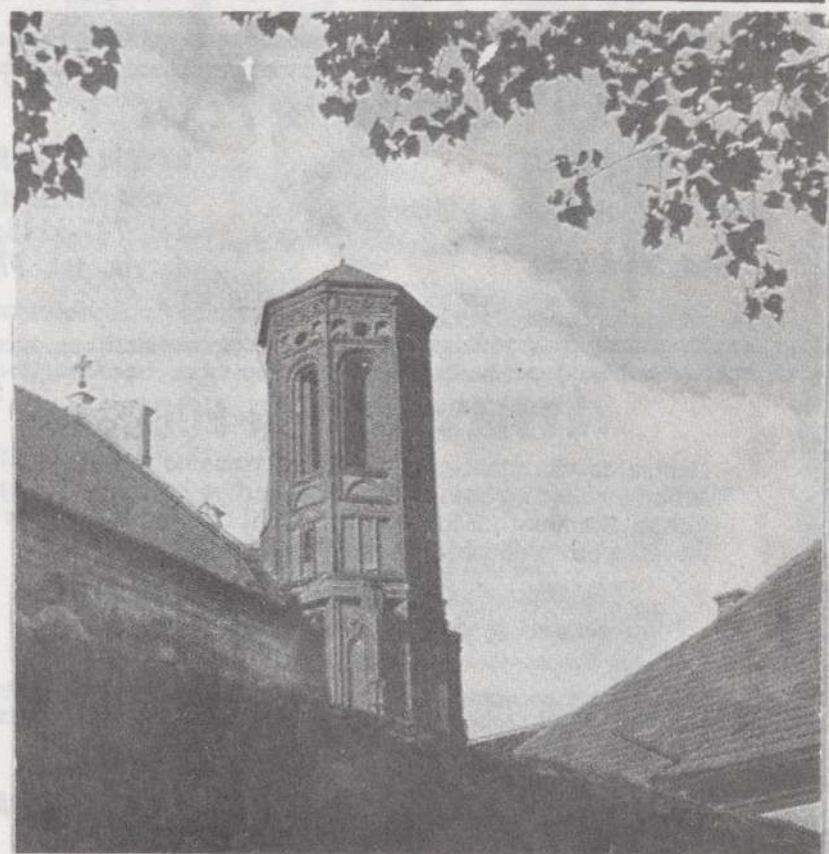
Idomu yra, kad 16 amž. pradžioje, statant Vilniaus miesto gynybinę sieną, ji pasibaigė prie Bernardinų bažnyčios-vienuo lyno mūrų, įjungiant juos į miesto gynybinę sistemą. Net Bernardinų bažnyčioje buvo įrengtos šaudymo angos (žiūr. "Ginamųjų Vilniaus Miesto Sienų Išgriovimą"-L. Žytkowicziaus studijos vertimą. L. L. 1974 m. Nr. 2-21).

Bažnyčios kampuose yra du aštuoniakampiai bokšteliai-bokštai. Juose esantieji spiraliniai laiptai veda į pastogės galeriją kurioje įrengtos šaudymo angos, kurios nukreiptos vienuolyno pusėn, t. y. į šiaurę. (Panašaus pobūdžio gynybinių įrengimų rasta ir Kauno Katedroje. Žiūr. "Kauno Senieji Pastatai", L. L. 1976 m.). Šioje dalyje bažnyčios siena turi retus smailia arka suglaustus langus. Virš jų, po pat karnizu, išmūryta visa eilė siaurų arkinių plyšių. Tai senovinės, gynybinės šaudymo angos, skirtos vienuolyno gynybai nuo užpuolančių priešių.

Kaip daugumas gotikškos statybos pastatų-bažnyčių, taip ir Bernardinų yra halės tipo, kur vidaus plotas padalintas į tris navas. Bažnyčia yra 42,2 m. ilgio (38,6 pėdų) ir 24 m. pločio (79 pėdų).

Nors Bernardinų bažnyčios gotika nėra tokia puošni kaip šv.

*) Apie Zapyškio bažnyčią bus rašoma straipsnyje "Lietuvos Senovės Įdomybės".

Bernardinų bažnyčios bokstas.

Onos bažnyčios, bet ji turi savų ypatybių. Bernardinų bažnyčios fasadas yra simetriškas, bet bokšteliai turi įvairumų ir skirtumų. Bernardinų baž., kaip ir Kauno Perkūno Namus, puošia ornamentinė fasado juosta. Bažnyčios pietiniame šone stovi varpinės bokštas - aštuoniakampis. Bokštas - 37 metrų (122 pėdų) aukščio ir yra originalaus gotikinio stiliaus. Varpinė stovė jo pradžioje atskirai nuo bažnyčios, bet 16 amž. antroje pusėje praplečiant, padidinant bažnyčią ji buvo įjungta į dešinėsios navos sieną. Šiuo metu varpinė apdengta paprastu skardiniu piramidiniu stogeliu. Seni paveikslai rodo, kad senovėje bokštas turėjo savotišką varpo formos šalmą. Sakoma, kad Kauno šv. Mikalojaus bažnyčia turi panašų. Vienok pirminio bokšto stogas buvo aukštas ir smailus, kaip kad Brauno plane (iš 16 amž. vidurio) parodoma.

(Bus daugiau)

Anykščiuose, prie didžiausio Lietuvoje akmens Puntuko, kuriame iškalti Dariaus ir Girėno atvaizdai, Marija Jurgutienė lanko įdomiausias Lietuvos vietas, jas apžvelgia dukrai Dainai ir kartu atsisveikina su Lietuva, nes nežinia kada vėl į ją galėsiančios sugrįžti.

ATVIRAS LAIŠKAS

(Marijos Jurgutienės, gyvenančios Lietuvoje, Vilniaus mieste, Žirmūnų g. Nr. 75, bt. 100, visiems laisvojo pasaulio geros valios žmonėms ir Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentui J. Carteriui).

Aš, Marija Jurgutienė, kartu su trylikos metų dukra Daina, nuo 1974 m. gruodžio 16 d. nuolat prašau leidimo išvykti į JAV kur gyvena mano vyras ir mano dukros tėvas Aloyzas Jurgutis.

Mano vyras Aloyzas Jurgutis buvo Lietuvos Valstybinės Konservatorijos chorinio dirigavimo katedros vyresnysis dėstytojas. 1974 m. gegužės 8 d. išvykęs turistinėn kelionėn po Jugoslaviją, nusprendė pasilikti laisvajame pasaulyje. JAV gyvena nuo 1974 m. rugsėjo mėn.

Tris kartus aš užpildžiau visus reikiamus išvykimui iš Lietuvos dokumentus ir padaviau įstaigai tvarkyti laisvą vizą (OVIR), bet niekada negavau rimto atsakymo:

1975 m. kovo mėn. - vyras yra tėvynės išdavikas;

1976 m. balandžio 21 d. - nėra jo - kiti galimybių išvykti;

1976 m. gruodžio 24 d. - prašymas išvykti atmetamas.

Aš kreipiausi raštu:

1. Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos Centro Komitetą - 1977 m. vasario 12 d.; 1976 m. spalio 26 d.; 1976 m. birželio 2 d.; 1976 m. gegužės 8 d.

2. Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos Generalinį Sekretorių L. I. Brežnevą - 1976 m. gruodžio 12 d.; 1976 m. sausio 17 d.; 1975 m. rugsėjo 1 d.

3. Sovietų Sąjungos Aukšč. Ministrų Tarybos Prezidiumo pirmininką N. V. Podgorną - 1976 m. lapkričio 12 d.; 1975 m. gegužės 10 d.; 1975 m. balandžio 7 d.; 1974 m. rugsėjo 29 d.

4. Lietuvos komunistų partijos pirmininką sekretorių P. Griškevičių - 1976 m. birželio 15 d.

5. 25-tąjį Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos suvažiavimą - 1976 m. vasario 8 d. Noriu pastebėti, kad ši pareiškima dar negavau jokio atsakymo.

6. Sovietų Sąjungos Vidaus Reikalų Ministerijos skyrių OVIR - 1977 m. vasario 12 d.; 1977 m. kovo 9 d.

7. Žmogaus teisių gynimo komitetą Genevoje - 1976 m. lapkričio 17 d.; 1976 m. gegužės 10 d.; 1976 m. sausio 20 d.; 1975 m. spalio 20 d.

Mano prašymą leisti apsigyventi kartu su vyru ir dukra su tėvu vietinė valdžia skaito nusikaltimu.

Aš pastoviai gaunu žodžių ir raštų grasinimus: mane pasiūs į kalėjimą, atims butą, dukrą išmes iš mokyklos, nes jai esanti ne vieta tarybinėje mokykloje.

1974 m. gegužės 30 d. bute buvo padaryta krata. 1974 m. rugsėjo 22 d. buvau išmesta iš darbo. Aš dirbau draugijoje "Žinija" bibliotekininke-metodiste. Nuo 1974 m. gegužės 30 d. iki 1975 m. vasario 1 d. buvau nuolat tardoma KGB. 1974 m. birželio mėn. buvo tardyta ir mano 11 metų dukra Daina. Uždraustas susirašinėjimas su vyru, konfiskuojami laiškai. 1975 m. kovo 30 d. be išėjimo išjungtas telefonas. Keletą kartų buvau kviesta į miliciją aiškintis kodėl aš neieškau naujo darbo. 1976 m. liepos 29 d. vėl buvo padaryta krata bute. Aš esu sekama iki dabar.

Kas gali būti natūraliau kaip šeimos sujungimas? Tai gyvenimiškai svarbus mūsų šeimos klausimas. Aš noriu gyventi kartu su žmogumi, su kuriuo sujungiau savo likimą. Aš prašau tik to, kas yra neatskiriama kiekvieno žmogaus teisė.

Kadangi visi šie faktai yra grubūs žmogaus teisių pažeidimai ir Helsinkio susitarimų nesilaikymas, aš tikiu turinti teisę juos iškelti viešumon. Ne turėdama vilčių, kad mano prašymai bus patenkinti mano šalyje, kreipiuosi į visus laisvojo pasaulio geros valios žmones ir JAV prezidentą J. Carterį prašydama apginti mano ir dukros teises.

Marija Jurgutienė

Vilnius, 1977. III, 10
P. S. Šį laišką iš Marijos Jurgutienės Baltiesių Rūmai gavo š. m. kovo 29 d.

Maskvoje žaidimai būsią praversti gražiausiai, tvarkingiausiai, kaip niekur dar nebuvę taip padaryti. Viskas būsią atlikta pagal iš anksto numatytą planą.

Apie buvusią diktatūrą Ispanijoje, jau ne taip spalvingai Australijos spaudoje rašo korespondentas Bill Guy. Jis reiškia pasitenkinimą, kad Ispanijos vyriausybė buvusią metinę šventę panaikino, kur minima civilinio karo pradžia, kurs pareikalavo milijonus gyvybių ir padalino ispanų tautą dešimtmečiams į keletą skirtingų grupių. Anot jo, kol Franco buvo gyvas, Ispanijos kultūrinis gyvenimas buvo apmiręs. Ispanija buvo valdoma pagal pasenusią nemodernišką filosofiją. Tik po Franco mirties Ispanija pradėjusi gyventi. Komunistai, kurie Franco viešpatavimo metu negalėjo laisvai veikti, dabar yra legalizuota partija. Jis sako, kad Ispanija įsijungė į tikrą demokratinį gyvenimą.

Šiandien įprasta laikyti, kad, kur yra streikai, neramumai, kautynės gatvėse, kur unijos, bet ne vyriausybė tvarko gyvenimą, ten liberalų nuomone, yra tikra demokratija.

Perskaityti tu korespondentų sutrauktas nuomones apie 1980 m. Maskvoje būsimus olimpinis žaidimus ir apie Ispanijos įsijungimą į demokratinių kraštų eiles, pastebima kaip šališkai tie reikalai aprašyti. Maskvoje kur yra žiauriausia diktatūra, kur yra laisva komunistų partija, kur visiškai nėra humanizmo, apie tai nutylima, o kas rašoma, tai labai gražiai ir švelniai. Kalbėdamas apie Ispanijos liepos mėn. 16 d. šventės panaikinimą, korespondentas labai džiaugiasi. Jo nuomone, tai buvo lygybės atstatymas, nes toji šventė buvusi Ispanijos gėda. Be iš tikrųjų ji simbolizavo tik komunizmo agresijos galą ir Ispanijos atstatymo pradžią.

Gen. Franco diktatūra buvo gana švelni ir tik viena komunistų partija buvo nelegali. Užsienio spaudoje ir komunikacija buvo laisva. Dar gen. Franco esant gyvam, Nobelio premijos laureatas Solženicinas sako, jog jam ne aišku, kodėl Ispanijai diktatūra yra smerkiama, nes jo nuomone ten diktatūros nėra: žmonės skaito užsienio spaudą, žiūri užsienio filmus, vyriausybės nevaromi dalyvauti eisenose, susirinkimuose. "Jei tokia tvarka būtų mano tėvynėje Rusijoje", - sako Solženicinas, - "mes būtume laimingiausi žmonės."

Baigdamas aprašymą kviečiu visus, laisvę mylinčius žmones susirūpinti tos vergijos propagandos sustabdymu ir lygybės bei humanizmo įvedimu, kur to nėra.

savo kalbas turėjo duoti peržiūrėti. J. Komodaitei ir cenzoriui B. Gurvičiui.

1941 m., prieš rinkimus į Sovietų Sąjungos Aukščiausiąjį Sovietą, Justo Paleckio ir Povilo Pakarklio paruoštas radijo klausytojams kalbas J. Komodaitei taip išcenzūravo, kad abu atsisakė kalbėti per radiją.

Terorą kentė ir radijofono tarnautojai, neregėtas sekimo tinklas stebėjo kiekvieno tarnautojo žingsnį. Ypačiai buvo saugami J. Bleikačio ir T. Černiausko pasirodymo bendradarbių tarpe. Jie abu buvo įtarti tarnaujanti sovietiniam saugumui ir eina sribų pareigas bendradarbių tarpe. Atvykstant į darbą ir išvykstant reikėjo registruotis būdinių milicinių vedamoje knygoje.

Didžiųjų bolševikų švenčių dienomis radijofonas buvo apstatytas enkavedistų sargybos tinklu. Visi tarnautojai turėjo lankyti marksizmo-leninizmo-stalinizmo kursų, mokyti VKP(b) istorijos. Kiekvienas nusižengimas įrašomas tarnybos lapu ir iškabinamas lentoje.

Radijofone susidariusi pirminė komunistų partijos kuopelė, kuriai priklausė J. Banaitis, O. Iljina, J. Komodaitei, D. Levinšteinas, E. Froimson - buvo radijofono akys ir ausys. Radijofone veikiantis komjaunūlių būrelis sutartinai bendradarbiavo su vietos kompartiečiais. Radijofono tarnautojų sekimui ir bendradarbiui su komjaunūliais, NKVD buvo paskyrusi lt. Ivanovą.

1940 m. lapkričio vidury NKVD suėmė ir kalėjimą patalpino radijų vyr. techniką Aleksandrą Vazėlį, Vytautą Vanagą, inž. J. Starevičių. Vanagas ir Starevičius išsilaikė iš kalėjimo vokiečių-rusų karo pirmomis dienomis. A. Vazelis, kaip užsirašęs repatrijuotį į Vokietiją, po didelių pastangų buvo išleistas susijungti su Vokietijon išvykusia šeima.

(Pabaiga sekančiam nr.)

KALEIDOSKOPAS

ŠVIETIMO NESAMONĖS

Šioje turtingoje ir galingoje šalyje du viešieji reikalai: sveikata ir švietimas yra atsilikę nuo modernių valstybių standartų. Nenuostabu, kad federalinėje vyriausybėje nėra net atskiro departamentu švietimui ar sveikatai. Viskas sujungta į vieną departamentą (ministeriją), pridėjus dar ir čia taip svarbią ir sudėtingą šalpą.

Kad ir kada sumanė primesti rasinę integraciją vaikams, šiuo metu lyg ir nebeaišku. Kai nepavyko ir iki šiol nepavyksta normaliu būdu integruoti suaugusių, buvo pradėtas vaikų integracijos procesas. Planuotojams, tur būt, atrodė, kad pradėjus nuo vaikų, ir balti ir juodi susigysvens, pripras vieni prie kitų, geriau vienas kitą supras, gal, net pamils ir gyvens vėliau šalia vieni kitų taikingai ir broliškai, kaip ir tiktų vienos tautos žmonėms.

Kvailiausia šios vaikų integracijos priemonė yra vaikų vežiojimas iš jų gyvenamos apylinkės į kitas, toli nuo namų stovinčias mokyklas. Tam tikslui eikvojami pinigai autobusams, jų vairuotojams, eikvojama dabar taip dažnai aptariama "energija" - gazolinas. Vaikų apsaugai reikia dar ir policininkų. Jokia logika nepateisinama priemonė. Juk vaikui daug būtų patogiau nubėgti į mokyklą už kelių blokų, negu valandas praleisti autobuse keliaujant į kitą rajoną.

Ši vaikų tampomo problema palietė jau ir lietuvišką sostinę Marquette Parką. Rugsėjo 31 d. 8 TV kanalo žinių komentatorius Len O'Connor, kalbėdamas apie vaikų vežiojimo problemą, užsiminė, kad prieš vežiojimą daugiausia esą nusistatę "etnikai". Jo žodžiais, žmonės, kurie patys patyrė persekiojimus ir smurtą, turėtų pritarti vaikų vežiojimui, negrasinti ir neprotestuoti. Buvo paminėtas ir Marquette Parko vardas. Šitokie pareiškimai beabejonės kenkia ir lietuviams ir kitoms tautybėms, kurios gyvenimą savuose "getuose" laiko normaliu ir pageidaujamu reiškiniu.

Komentatoriai, kalbėdami apie vaikų vežiojimą, dažnai mini žodį "baimė". Gyventojai esą bijo judų vaikų, o jų tėvai irgi bijo, kad kas nors nemušytų jų vaikų svetimų rajonų mokyklose. Baimė, mano supratimu, čia nieko dėta. Žmonės, kurie laimingai praėjo Stalino ir Hitlerio terorus, kurie išgyveno didžiausią pasaulinį karą, nebijo kokių ten beraščių, judų chuliganų. Bet, kaip sako amerikiečiai, pati idėja "smirda".

Jeigu jau tiesa, kad judų vaikų mokyklos perpildytos, tai kodėl nestato naujų, didesnių mokyklų? Jeigu judžiai dešimtmečiais ar daugiau atsilikę švietimo atžvilgiu, tai duokime jiems geriausias mokyklas, samdykime geriausius mokytojus, tegu tik mokosi. Bet prie ko čia mano anūkėliai? Kodėl jie turi kentėti, būti kažkur tampomi, vežiojami?

Visi supranta, kokią didelę svarbą vaikų švietime turi tėvų ir mokyklų bendradarbiavimas. Amerikoje būdavo labai svarbi institucija PTA (parents and teachers association). Šita insitucija neteko reikšmės, kai prasidėjo vaikų vežiojimas. Jeigu vaikas mokosi kur už 20 mylių, už visokių greitkelių, už išgriautų, nusikaltimų pilnų kvartalų, už visokių pramoninių rajonų, mažai tėvų važiuos tokį kelią pasitarti su mokytojais.

Vežiojimas skriaudžia daugiausia pačius vaikus. Atsiminkime, kiek įvairių planų, sumanymų įvykdavo mokyklose po pamokų. Ir sporto treniruotės ir vaidinimų repetitijos, chorai, rungtynės ir t. t. vykdavo po pamokų. Vežiojamiesiems vaikams to viso nebebus, nes, - skubėkite, autobusas išeina. Mokytojai, kurių mokiniams reikėtų kokios pagalbos, ar pridėtinii pamokų, nebegali susitikti su mokinio tėvais, nes jie - kažkur už dvidešimt blokų.

Šitai amerikiečiai, siekdami išspręsti sudėtingą socialinę problemą, nieko bendro neturintį su švietimu, dar daugiau naikina vaikų šansus gauti šiemis moderniems laikams privalomą modernų švietimą. Nenuostabu, kad į gimnazijas ateina skaityti neišmokę jaunuoliai.

Įdomus klausimas iškilo viename judų tėvų susirinkime Čikagos Byfors mokykloje, 5600 W. Iowa St. Čia mokyklų l-mojo distriktu superintendentė aiškino tėvams, kad jų vaikams, kurie bus vežiojami į baltas mokyklas šiaurės vakarų Čikagoje, joks pavojus negresia, vaikai būsią saugūs. Viena juda motina nusiraminsi, kad jos vaikų niekas plytomis nedaužys, paklausė, o kaip su "judomis studijomis". Ji nenorinti, kad jos vaikai, išvežti iš kaimo - nystės mokyklų, visiškai būtų atitraukti nuo "judų kultūros". Superintendentė dr. Shirley Stack nuramino, kad esą vaikus priimančios mokyklos turėsiančios ir "judų kultūros pamokas". Aš sakyčiau, kad tokias judų kultūros pamokas tėvai galėtų vaikams suorganizuoti savaitgaliais arba vasaromis siųsti savo vaikus į stovyklas ar į kokią Ugandą. Jau kas per daug, tai - per daug!

Izidorius Pipiras

St. PETERSBURG, FL.

BALFo 143 sk. St. Petersburgė numatęs visą eilę Rudens vajuos darbų Spalio 5 d. išvyka į gamtą Seminole Parke, 9 paviljone. Lapkričio 10 d. antroji išvyka toje pačioje vietoje. Po šių išvykų bus vykdoma vajuos rinkliava lankant St. Peterburgo lietuvių po namus. Vajuos uždarymas įvyksta 1978 m. vasario 8 d. su koncertu, kurio programoje dalyvaus buv. Metropolitam operos solistas A. Brazis. Į iškilmės atvyksta ir centr valdybos pirm. M. Rudienė.

Romo KALANTOS šaulių kuopos valdyba šaukia visuotinių narių susirinkimą š. m. spalio 13 d., 3 val. p. p. klubo mažojoje salėje.

Kauno Radijas Sovietams Okupavus Lietuvą

Jonas S T O N Y S

9. Radijo Kontrolės skyrius (kuriame dirbo B. Gražulis žinių neturiu, kiek jame dirbo ir koks jų darbas buvo, gali suteikti B. Gražulis).

10. Finansų Planavimo skyrius. Dirbo: Mikonis, O. Šakėnaitė, A. Griškėnas. Reklamos per radiją tvarkytojas Petkevičius.

11. Vertėjai. Vertėjas Isakas Kaplanas (dirbęs Argentinos konsulate), senas komunistų šnipas, okupacijos pirmomis dienomis iškėjęs iš Maskvos atsiųstiems korespondentams šlykščiausias žinias apie Lietuvą, radijofone sekęs tarnautojus ir pranešinėjęs partijai. (Neetatini vertėjai) buvęs Lietuvos Aido redakto riuš Dėdelė (1941 m. birželio mėn. išvežtas į Rusiją) ir viena Lietuvos rusiukė, kurios pavardės nebeprisimenu.

12. Radijo pramoginės muzikos orkestras (22 žmonės), dirigentas M. Hofmekleris.

13. Radijofono simfoninis orkestras (52 žmonės. Vėliau orkestras perkeltas į Vilnių, dirigentas Jeronimas Kačinskas.

14. Radijo pranešėjai: B. Augustinavičius (prie bolševikų pravešto pranešėjų konkurso laimėtojas), B. Kalvėnaitė, J. Miliušis, J. Stonys.

15. Kurjeriai: Bakutis ir Kviliūnas.

16. Maskvos radijo korespondentas prie LTSR radijo Komiteto E. Froimson.

17. Radijo vaidinimų režisierius J. Gučius.

18. Glavlit'o atstovas radijofone (jo pareigos buvo cenzūruoti visą per radiją duodamą muzikinę ir žodinę programą) Benjamin Gurvič (sovietinant Lietuvos kariuomenę buvęs politruku) ir Šmitaitė (žydukė).

Pastaba: Radijo žinių redakcijai talkininkavo 52 korespondentai visose Lietuvos vietose. Korespondentus parinkdavo vietinės miestų ir kaimų kompartijos kuopelės. Jie gaudavo honorarą. 80% visų korespondentų buvo žydai. Žinias perduodavo telefonu, Kauno ir Vilniaus radijo tarnybai išlaikyti ir honorarams mokėti iš Visasąjunginio Radijo Komiteto biudžeto buvo metams skirta 1.250.000 rublių.

Lietuvos radijofonams įsijungus į visasąjunginį Radijo Komitetą, radijo programos ruošimas ir perdavimas klausytojams turėjo tarnauti vien tik okupanto planams-greičiau sovietizuoti Lietuvą, sudaryti klausytojams tokias nuotaikas, jog kito kelio nėra, kaip tik paklusti okupanto užmačioms.

Niekas iš senųjų radijo bendradarbių (kurių buvo per 200) bendradarbiauti nebekvietė, išskyrus dainininkus, dramos aktorius bei instrumentalistus.

Programon buvo įtraukiamos naujos pavardės, dažniausiai bemokslų, neraštingų žmonių priverstų prie mikrofono perskaityti D. Levinšteino, M. Liubeckio, A. Klenickio, I. Kaplano ar kitų redaguotą niekalą.

Iš fabričių, imonių ir dirbtuvių buvo radijofonon prievarta atvaromi kompartijos arba profsąjungų parinkti darbininkai ir čia išmokomi perskaityti Maušos Liubeckio ir Juditos Komodaitės parašytus tekstus, kuriuose buvo liaupsinama sovietinė tvarka, laimė gyventi, laimė džiaugtis Stalino saule. Torerizuojami buvo nevien eiliniai darbininkai, bet ir vadinami Liaudies Komisarų Tarybos nariai. Prieš eidami prie mikrofono sakyti

PABALTIEČIŲ ŽYGIS UŽ ŽMOGAUS TEISES

Egzektyvinis komitetas pabrėžia, kad žygis, kuris įvyks Washingtono rugsėjo 24 d., yra ruošiamas ne mums lietuviams, latviams ir estams gyvenantiems išeivijoje, bet mūsų pavergtiems broliams už geležinės uždangos. Turint tą tikslą omenyje, visiems turėtų būti aišku, kad žygio programa pirmoje vietoje yra taikoma Washingtono spaudai ir Washingtono politiniams vadams. Žygio rengėjai yra nemažai šią vasarą apkelia vę po Ameriką, aiškindami pabaltiečių kolonijoms žygio tikslus. Iš ne vieno klausytojo mūsų žygio ambasadoriaus teko išgirsti skeptišką "O kas man ten idomus bus?" Pabrėžiama, kad mūsų tikslas nėra suorganizuoti turistų ekskursiją, o sukurti rimtą politinį momentą, kuris turės įtakos politinės jėgos centrums. Žodžiu, šis žygis nėra pramoginis (nors ir tam bus laiko Washingtono vyksiantiems). Kiekvienas lietuvis, įėjus jam rūpi dabartinė padėtis Lietuvoje ir įėjus dabartinę santvarką jam nepriimtina, turėtų jausti pareigą žygyje dalyvauti. Praleisti tiesiog aukšinę progą iškelti Pabaltijo pavergimą tuomet kai žmogaus teisės yra šių dienų mada, ir kai Helsinkio sutartis bus nagrinėjama spaudoje, būtų tragiška. Žygio sėkmė ir nesėkmė priklausys, didelė dalimi, nuo demonstrantų skaičiaus.

Marijos Radikienės vadovaujama tautinių šokių grupė "Aušrinė" iš Philadelphia atstovaus lietuvių Pabaltiečių žygio kultūrinėje programoje rugsėjo 24 d.

Egzektyvinio komiteto posėdyje sudarytas bendras Pabaltiečių garbės svečių sąrašas žygiui. Į kong. Blanchard žygio progą ruošiamą priėmimą rugsėjo 22 d., nuo 5-7 val. val. iš kiekvienos Pabaltiečių tautybės yra kviečiami 75 asmenys. Visus kviečiamuosius komitetas įpareigoja laiškais paskatinti savo valstybės du senatorius ir savo srities kongresmaną atsiliepti į kong. Blanchard kvietimą ir tame priėmime būtinai dalyvauti. Spaudos ir tautybių atstovai gaus specialius kvietimus į priėmimą iš žygio egzektyvinio komiteto.

Jau yra numatyti kai kurie asmenys įvairioms pareigoms žygio metu Washingtono: spaudos ir žygio koordinacijos reikalams-Viktoras Nakas, svečių priėmimui-Gražina Vaškelytė programos pravedimui-Uldis Sipols (latvis) PŽŽT Egzek. komitetas

Argentinos, Buenos Aires miesto centre, ODEON teatre, š. m. liepos 8 d. Kanados AIDO choras, vadovaujamas sol. Verikaičio, atliko labai įspūdingą dainų koncertą, kurio klausėsi su susijaudinimu perpildytas teatras lietuvių. Po koncerto choristai, iš 45 asmenų, per tris dienas buvo vežiojami po Buenos Aires, La Platos, Beriso miestus ir lietuvių draugijų salionuose nuoširdžiai vaišinami. Iš Argentinos išvažiavo į Urugvajų, Braziliją, Venecuelą, Kolumbiją ir po to vėl grįžta į Kanadą. Kanados AIDO choras, padedant PLB, atliko didelę tautinę misiją ir savo pasiaukojimu su lietuviška daina uždegė širdis tūkstantinėms minioms lietuvių, kad jie neišnyktų svetimojo padangėj.

KRISTIJONO DONELAIČIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS PRADEDA 1977/1978 MOKSLO METUS

Kristijono Donelaičio Pradinė ir Aukštesnioji Lituanistinės mokyklos 1977/78 m. m. pradeda š. m. rugsėjo 10 d. Francis M. McKay valstybinės mokyklos patalpose, 6901 So. Fairfield Ave., Chicago, Illinois 60629, 9 val. ryto iki 1 val. val. po pietų mokinių registracija.

PRA DINĖ MOKYKLA

1977/78 m. m. pradinėje mokykloje veiks: vaikų darželis (parengiamasis skyrius), I-mas, II-ras, III-čias, IV-tas, V-tas ir VI-tas skyrius. Į darželį priimami vaikai pilnų penkerių metų ir tie, kuriems penki metai su eis 1977 m. gruodžio mėn. 1 d. Taip pat bus priimami ir jaunesni mokiniai su sitarus su mokytoja registracijos diena.

AUKŠTESNIOJI MOKYKLA

1977/78 m. m. Aukštesnioje mokykloje veiks: V-ji, VI-ji, VII-ji ir VIII-ji klasės. Į V-tą aukšt. klasę priimami mokiniai išėję Lietuvos Bendruomenės nustatytą pradinės mokyklos programą ir pristatę baigimo pažymėjimą arba išlaikę įstojamuosius egzaminus. Egzaminai bus rugsėjo 10 d. 10 val. ryto. Mokiniais, kurie yra baigę K. Donelaičio pradinę mokyklą, įstojamųjų egzaminų į V-tą klasę laikyti nereikės.

Registracijos diena bus registruojami vaikai Pirmajai Komunijai paruošti. Visi mokiniai, gavusieji patalpas, turi registracijos dieną atvykti į mokyklą ir nuo 10 val. ryto laikyti patalpus egzaminus. Mokinių vasaros darbų bus tikrinami rugsėjo 17 d. pamokų metu.

Registracijos metu bus galima įsigyti reikiamus vadovėlius. Tėvų Komiteto nutarimu visi tėvai prašomi registracijos dieną įmokėti bent pusę mokslapinių nuo kiekvieno vaiko. Reikiama pamokos mokyklose pradedant rugsėjo 17 d. 9 val. ryto. Dėl informacijų aukšt. mokyklos reikalais prašoma kreiptis pas mokyt. D. Bindokienę, tel. 925-3850, pradinės mokyklos reikalais pas mokyt. I. Bukaveckienę, telef. PR8-3320 ir mokyt. O. Jagelienę.

Mokyklos Vadovybė

Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių ženklas, suprojektuotas dail. Telesforo Valiaus. Žaidynės įvyks Toronte 1978 m. birželio 28-liepos 3 d.

Taip pat su Žaidynių ženklu pagaminti suvenyriniai marškiniai (T-shirts) lietuvių ir anglų kalbomis ir jau parduvinėjami. Norintieji įsigyti ženklu-įsiuvus ir marškinius kreipiasi į vietinius sporto klubus. Nemažai ir kanadiečių Toronte, besilankančių Toronto Lietuvių Namuose, įsigys marškinius ir reklamuoja Žaidynes kanadiečių tarpe.

MIELAS JAUNIME,
SKAITYK IR PLATINK
LAISVĄ LIETUVĄ

Neries jaunių Tinklinio komanda, kuri ir šiais metais laimėjo Chicago miesto vasaros turnyrą. Neries jaunieji atstovavo Marquette Parką. Klūpo: A. Rušėnas, K. Degutis ir D. Balzaras. Stovi: R. Gurskis, R. Ziupnys, V. Matusevičius, Ed. Saliklis ir miesto mero atstovas. Nuotrauka Z. Degučio

Momentas iš žaidynių.

Nuotrauka Z. Degučio

"Ar turėsiu stiprių varžovų stalo tenise", - mąsto Glorija Nešukaitytė. Pasaulio Lietuvių Sportinės Žaidynės (Lithuanian World Games) įvyksta 1978 m. birželio 28 - liepos 3 d. d. Toronte, Kanadoje.

Iš vienos sekmadienio popietės Marquette Parke futbolo rungtynių. Nuotrauka Z. Degučio

Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų mokiniai atlieka programą 16-je pasasario šventėje, įvykusioje š. m. gegužės 22 d. Jonynų sodyboje, Chesterton, Indiana. Pradinė ir Aukštesnioji lituanistinės mokyklos 1977-78 mokslo metus pradeda š. m. rugsėjo mėn. 10 d. 9 val. ryto Francis M. McKay valstybinės mokyklos patalpose, 6901 S. Fairfield Ave., Chicago, Illinois 60629, iki 1 val. po pietų mokinių registracija.

Nuotrauka V. Noreikos

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Balzeko Muziejaus suruoštame piknike susirinkę prie "Laimės šulinio". Nuotrauka V. Noreikos

A. Kazlienė, gyv. Clevelande, L. L. skaitytoja ir rėmėja vasaros atostogų praleido Cape Code garsioje vasarvietėje.

SVARBI, IDOMI KNYGA

Rugpjūčio mėnesį pasirodė dviejų anglų mokslininkų paruošta išsami, didelės apimties knyga: "Psychiatric terror: how Soviet psychiatry is used to suppress dissent". Knyga turi 510 puslapių, kuriuose surinktos bylos, buvusių kalinių pasisakymai, dienoraščiai, fotografijos, daktarų klausinėjimų ištraukos ir kita medžiaga, kurią autoriai gavo iš privačių šaltinių, iš įvairių sovietų pogrindžio leidinių.

Šios svarbios knygos autoriai yra Sidney Bloch, Oksfordo universiteto psichiatrijos lektorius ir Peter Reddaway, politinių mokslų profesorius Londono Ekonomijos Mokykloje. Kny-

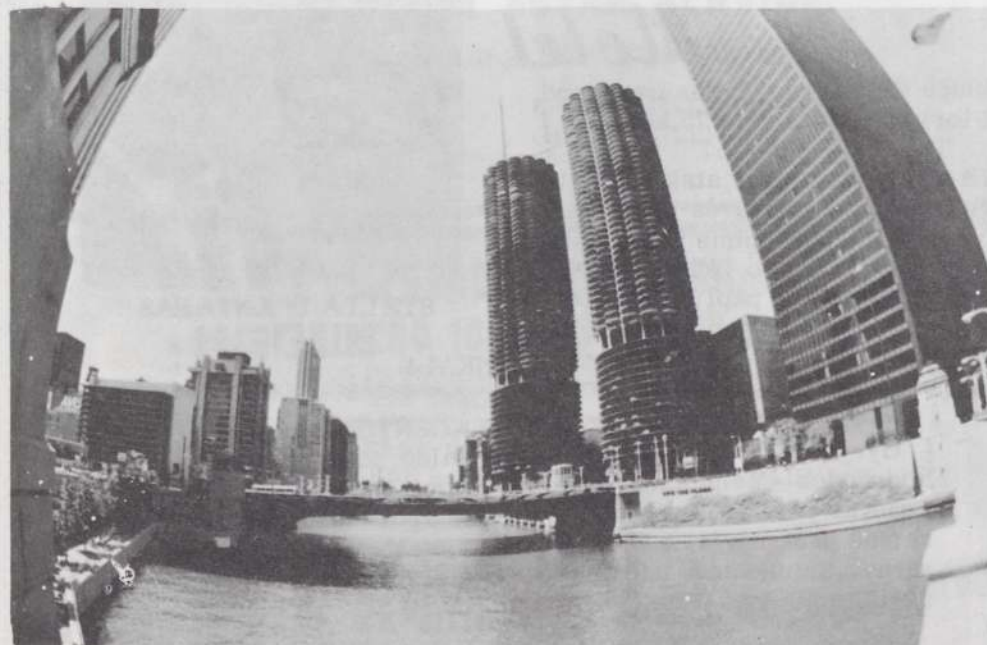
gą išleido Basic Books, kaina 12.95 dol.

Nors sovietų psichiatrai užsagina, kad jų šalyje sveiki žmonės nėra kanjami bepročių ligoninėse, pastaruoju metu Vakarus vis daugiau pasiekia žinių, kad Stalino laikų šūvį į pakaušį pakeitė modernesnės priemonės: nusi-kratyti disidentais; raminantieji vaistai; kalinio gyslas, kol jo pasipriešinimo dvasia subyra, galva "suminkštėja". Knygoje minimas mokytojas Moisejevas nuo jam duodamų vaistų apako, kitų būdas pasikeitė, dar kiti buvo išgydyti nuo partijos keikimo ligų. Knygoje minimas Donatas Butkus ir kiti lietuviai.

A. P.

Lietuvių Prekybos Rūmų surengtos Golfo Dienos svečiai vakarienauja. Nuotrauka V. Noreikos

Kai fotografas vietoje objektyvo įdėda žuvies akį (fish eye), taip atrodo moderni Chicago. Nuotrauka V. Noreikos

Illinois Universitete,
Chicago Circle

Gali Uždaryti Lituanistikos Studijas

Jurgis JANUŠAITIS

JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo Tarybos pirmininkas Bronius Juodelis, Jaunimo centre, rugpjūčio mėn. 31 d. kalbėjosi su lietuvių spaudos atstovais aktualiais lituanistikos švietimo klausimais.

Pats didžiausias šiuo metu rūpestis - Illinois universiteto, Chicago Circle veikusių lituanistikos studijų likimas.

Kaip žinia, prieš penkeris metus, didelių pastangų dėka, šiame universitete buvo įsteigti lituanistikos kursai. Juos pirmus metus lankė net 101 studentas. Studijom vadovavo profesorė Janina Rėklaitienė. Gi vėliau kasmet studentų skaičius įvairiuose lituanistikos kursuose smarkiai mažėjo. Sekančiais po studijų įsteigimo metais - 1973-74 mokslo metais studentų skaičius sumažėjo iki 51, o jau 1976-77 mokslo metais studentų tebuvo vos 21. Universiteto vadovybė iš to padarė išvadą, kad tokių studijų tolimesnis išlaikymas neprasmingas, nes studijuojančių skaičius nepakankamas. Apie šį nutarimą universiteto vadovybė painformavo ir JAV LB Švietimo Tarybą.

ŠT Pirmininko Br. Juodelio teigimu, UICC universitetą lanko gana daug lietuvių studentų, kuriems būtų pravartu gilinti lituanistiką ir tuo pačiu už šias studijas gauti atitinkamus kreditus.

Š. Taryba iš universiteto paprašė studentų sąrašus, kurie buvo labai ilgi. Iš tų studentų sąrašų buvo atrinkta apie 1000 pavardžių, panašių lietuviškom pavardėm. Po stropaus atrinkimo buvo atrinkta 384 lietuviškos pavardės. Ir iš jų 300 lietuvių studentų LB Švietimo tarybos pirmininkas pasiuntė laiškus, drauge su prof. J. Rėklaitienės paruošta anketa, nurodant lituanistikos studijų svarbumą ir prašoma lietuvių studentus rugsėjo 14 d. d. registruotis lituanistikos studijom.

Pažymėtina, kad kursų programos gana geros ir studentas gali pasirinkti bent vieną programą, pvz., bendrą lituanistikos kursą, liet. prozą, poeziją ir pan.

Švietimo Taryba deda visas pastangas studijas išlaikyti. Tačiau ne nuo jos vienos studijų likimas priklauso. Čia reikia lietuvių studentų ryžto, noro domėtis gražia lietuvių kalba ir kuo daugiausiai tuos kursus lankyti. Į tai turi visi studijuoją UICC lietuviai studentai atkreipti rimtą dėmesį.

Šių studijų netekę, vargu kada ar beturėsime progą šiame universitete jas atgaivinti.

Kaip mename, mūsų spaudoje buvo kilę gana gyvos diskusijos ir dėl mūsų lituanistinių mokyklų programų - metų skaičiaus reformų. Švietimo Tarybos pirmininkas Br. Juodelis pakartotinai pareiškė, kad tai nebuvę kokie nors Tarybos nutarimai. O buvo šis klausimas anksčiau iškilęs LB Tarybos suvažiavime ir tokiom diskusijom Taryba buvo pritarusi. O išsiuntinėjame aplinkkraštyje tik buvę patiekti kai kurių mokyklų vedėjų, mokytojų ir tėvų pageidavimai, bei nuomonės. Ir pats pirmininkas manęs, kad lietuvių vaikai būtų lituanistinėse mokyklose laikoma kiek galima ilgiau, daugiau metų.

Atrodo, kad kultūringai, ramiai turėtų būti iškili klausimai padiskutuojami. Atviras pokalbis labai naudingas mums. Juk ir lituanistinėse mokyklose su laiko reikalavimais išskyla ir naujos problemos.

Š. Tarybos pirmininkas Br. Juodelis, atrodo nuoširdžiai rūpinasi lituanistiniu švietimu, savo darbą žino, gana taktiškas ir atvirai su spaudos atstovais pasidalino lituanistinio švietimo rūpesčiais.

O darbo turi daug. Ir mūsų garbingieji pedagogai ir LB institucijos tikrai nuoširdžiai sielojasi, kad lituanistinis švietimas būtų kiek galima aukštesnio lygio, mokiniams lengviau įkardomas ir kad lietuvių jaunimas išaugtų sąmoningas, išsijęs ir didelį turta - gimtąją tėvų kalbą, pažinęs lietuvių tautinę kultūrą.

Pulk. Savanorio R. Liormano Jubiliejus

Jonas MIŠKINIS

Pulkininkui, L. k. savanoriui, Raimundui Liormanui, š. m. rugsėjo 9 d. sukanka 85 metų amžiaus.

Jis gimė 1892 m. rugsėjo 9 d. Gelgudiškių valsčiuje, Šakių apskr., 1911 m. baigė Panevėžio mokytojų seminariją ir iki 1914 m. mobilizacijos mokytoju Pašvitinio valsčiuje, Bučiūnų km. Pirmojo Pasaulinio karo pradžioje buvo mobilizuotas į Rusijos kariuomenę. 1916 m. baigė Pskovo karo mokyklą. 1918 m. grįžo Vilniun, įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir buvo paskirtas krašto apsaugos ministro adjutantu, o 1919 metais - krašto apsaugos ministerijos kanceliarijos viršininku. 1920 m. buvo vietinės kariuomenės štabo viršininku. 1922 metais baigė Aukštųjų karininkų kursus. Buvo komendantu Vilniaus kaviškyje, Marijampolėje ir nuo 1927 m. iki 1938 m. Klaipėdos krašto komendantu.

Už nuopelnus apdovanotas II rūšies Vyčio kryžium ir kitais ordinais.

Labai malonu minėti gyvąjį suaktyvininką, pulk. R. Liormaną, šverčiant kilnų 85 metų amžiaus sukaktį, kuris tebegyvena Rochesterio, N. Y. lietuvių tarpe ir jų labai gerbiamas. Jo gyvenimo darbai ir keliai yra šakoti ir audringi. Tačiau, eidamas per sunkius gyvenimo sūkurius, jis nepalūžo. Jo lietuviškam ir kariškam darbui išvartyti barai davė gražių vaisių. Lietuvybės stiprius pagrindus jam įdiegė Panevėžio mokytojų seminarijos lietuvių kalbos tėvas, Jonas Jablonskis. R. Liormanas ir kiti seminarijos auklėtiniai lietuviai J. Jablonskio asmenyje turėjo nepakeičiamą globėją, juo džiaugėsi ir didžiavosi, nes jis buvo vienintelis lietuvis mokytojas ir auklėtojas.

1917 m., po Rusijos revoliucijos, jis dalyvavo Petrapilio lietuvių seime, atstovaudamas XII armijos lietuvių kariuomenę. Čia jį labiausiai domino Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas. Suvažiavime vyravo nuomonė siekti Lietuvos laisvės. Tačiau keliai skyrėsi. Kairioji atstovų grupė buvo priešingo nusistatymo. Jie reikėdė norą likti Rusijos valstybės federacijoje, o tautinės ir dešiniosios grupės pageidavo paskelbti Lietuvą nepriklausoma valstybe.

Nuo 1918 m. pradžios Liormanas buvo Lietuvių Tautos Tarybos įgaliotiniu pabėgėlių reikalams Rygoje. Tų metų gruodžio 1 dieną atvyko į Vilnių ir stojo savanoriu Lietuvos kariuomenėn.

Iš savanorių kūrėjų gyvenimo ir jų veiklos yra likę pulk. R. Liormanui neišdildomų įspūdžių apie kuriuos labai nuoširdžiai pasakoja.

Tų idomių ir svarbių įvykių buvo gana daug. Iš jų labiausia prisimintina, kad, būdamas ryšių karininku, gavau vokiečių general komisarą leidimą gauti iš kariško sandėlio 100 šautuvų. Jais buvo apginkluoti pirmieji Lietuvos kariuomenės savanoriai.

Lenkai ir kiti neišskūs gaivalai laikėsi labai akiplėšiškai, ypač besikuriančios lietuvių kariuomenės atžvilgiu. Jie nestodavo į Lietuvos kariuomenę, bet laukdavo progos pabėgti į Lenkiją, kad galėtų patekti į Pilsudskio jau suformuotos kariuomenės dalinius. Daugely vietų, ypač Vilniuje ir net Kaune, sutikęs vietinius gyventojus išgirdavau ne lietuviškai kalbant. Bet laikui bėgant vaizdas keitėsi. 1919 m. pirmais mėnesiais ir okupantų vokiečių valdžia Kaune buvo neiški. Ji neva kraustėsi iš Lietuvos o iš tikrųjų organizavo spartakininkų

klubus. Živilverwaltung valdžia kar-tais atrodė daug blogesnėje padėtyje, negu mūsų besikūrianti kariuomenė.

Mūsų savanoriai buvo apsiginklavę nevienodai. Nors drabužiais ir apsiginklavimu savanoriai atrodė varginai, bet nebuvo galima jiems ko kitko prikišti. Jie buvo ryžtingi, drąsūs ir išvermingi. Be to, savanorių karin-gumas parodė šis pavyzdys. Kai vokiečių teroristai užpuolė garbės sągybą prie Kauno Lietuvos viešbučio ir norėjo smurtu išiveržti kur buvo psistojusi Amerikos Raudonojo Kryžiaus misija, savanoris Eimutis pastojo vokiečiams kelią ir žuvo garbirmirtimi.

Pulk. Raimundas Liormanas

Klaipėdos komendantu pulk. R. Liormanas išbuvo vienuolika metų. Pareigos buvo sunkios ir atsakingos, darbas komplikotas. Eidamas pareigas stengėsi "nepertenti vadžių", nes tai buvo jam pataręs valstybės prezidentas Antanas Ametona. Skirtingos politikos lietuvių ir vokiečių atžvilgiu nebuvo. Jie visi buvo traktuojami kaip lygūs Lietuvos piliečiai. Todėl iš jų buvo laukiama, kad ir jie elgtųsi, kaip Lietuvos piliečiai pridera. Tačiau šovinstai vokiečiai to nesilaikė. Jie spaudė talpino Lietuvą šmeižiančius straipsnius, arba viešai šūkaudavo: "Schameiten raus!" ir kitus šūkius. Pažymėtina, kad didelė dalis lietuvininkų buvo dideli Lietuvos patriotai. Bet ir vokiečių tarpe turėjom nemažą skaičių lojalių ir darbščių Lietuvos piliečių. Bet tarpe lietuvininkų ir vokiečių buvo nacionalsocializmo idėjų paveiktųjų.

Pulkininkas R. Liormanas vokiečių okupacijos metu buvo areštuotas ir kaltinamas, kad, būdamas Klaipėdos miesto ir jo krašto komendantu, kovojo prieš vokiškumą. Tai netiesa. Jis kovojo ne prieš vokiškumą, bet su priešvalstybiniais gaivalais - naciais ir komunistais.

Vienuolika mėnesių jis buvo kaltinamas Geštapo kalėjime Tilžėje. Iš kalėjimo jį paleido tik rytų fronte žuvus sūnui.

Sukaktuvininkas, nepaisant 85 metų amžiaus naštos, tebėra judrus, guvus ir gerai nusiteikęs. Tik didelė nelaimė, kad jo akys nusilpo. Jis nebepali nei skaityti, nei rašyti.

Linkima sukaktuvininkui pulk. R. Liormanui geriausios sveikatos ir nepavargti, kovojant su gyvenimo sunkumais.

Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio išvykos, įvykusios š. m. rugpjūčio 27-28 d. d., Tabor Farmoje, Sodas, Mich., dalis dalyvių. Iš kairės: J. Jurevičius, O. ir A. Juodvalkai, H. Plaušnaitienė, V. Meškauskas, J. Gaižutis, Meškauskienė ir M. Valiukėnas. Nuotrauka A. Plaušnaitičio

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

OKUP. LIETUVOS GYVENTOJŲ SKAIČIAI

Pereitais metais Sovietų statistika įstaiga paskelbė duomenis apie okupuotos Lietuvos gyventojus ir jų geografinę pasiskirstymą. Šie duomenys pravartūs mūsų skaitytojams žinoti.

Pagal tą statistiką dabartiniu metu Lietuvoje yra 3,300,000 gyventojų, skaitant daugelį tūkstančių čia prigabentų okupantų ir nudrįskusių kolonistų.

1940 metais Nepriklausomoje Lietuvoje ir be šių raudonųjų "skerų" buvo 3,500,000 gyventojų, dviem šimtais tūkstančių daugiau. Šių skaičių sugretinimas aiškiai parodo, kad neatsižvelgiant į didelį "burliokų" importą ir natūralių gyventojų prieauglį, lietuvių skaičius okupuotoje Lietuvoje yra gerokai sumažėjęs.

Dabartinės Lietuvos teritorija - 65,200 kvadr. kilometrų. Gyventojų tankumas - 1 kvadr. kilometrui tenka 50,5 gyventojų.

Moterų Lietuvoje yra 210 tūkstančių daugiau, negu vyrų, nes jų daugiau nukentėjo kalėjimuose ir vergų stovyklose.

52 % gyventojų gyvena 92-se miestuose, kiti kaimuose ir kolūkiuose.

ŽARNOS UŽ KOMPIUTERIUS

Amerikiečiai aprūpino savo raudonuosius "draugus" kompiuteriais ir kitais prašmatniais technikos išradimais, kurie reikalingi Amerikai su naikinti. Vykdydami prekių pasikeitimo principą, turi šį tą ir iš Sovietų Sąjungos pirkti. Svarbėji Sovietų išraišti dalykai - samavaras (virdulys), "naganas" (revolveris) ir "nagaika" (bizūnas) nelabai amerikiečiams reikalingi (nebent paskutinysis). Kitų garši sovietinių gaminių - vėdros ir ikrų, kiek tik galėjo, amerikiečiai prisi-pirko. Bet vistiek už daug milijonų jų nepirpikrsk.

Tada JAV prekybos bendrovių agentai ėmė ieškoti "visko pilname" krašte kokių nors kitų prekių, kurios tiktu į Ameriką importuoti. Na, ir surado. Kaip "Chicago Daily News" rašo, amerikiečiai išsigabens Sovietų žirgynuose išaugintų žirgų. O jų trūkstant, galvijų žarū. Ką su tomis žarnos mis amerikiečiai darys, sunku pasakyti. Matyt vės virvė. Bet kam jiems reikalinga tokia virvė, dar sunkiau atspėti.

AR PASAULIS MAŽĖJA ?

Dažnai sakoma, kad pasaulis mažėja. Fiziškai imant, pasaulis mažėti

negali. Bet palyginus kai kuriuos reiškinius, atrodo, jog jo erdvė yra mažesnė. Pavyzdžiui, jei keliuonė į Ameriką iš Europos prieš II-jį pasaulinį karą laivais trukdavo 2 savaites, tai 1947 metais, lėktuvais jau tik 17 ½ valandų, o šiuo metu, greitesniais už garsą lėktuvais vos 3 ½ val.

Paėmus gyventojų pasaulio skaičių, tai pirmasai bilijonas gyventojų augo net 1830 metų. Tuo tarpu 2-sis bilijonas jau priaugo per 100 metų (1830-1930). Trečiasis bilijonas teaugo 30 metų (1930-1960). O 4-sis bilijonas gyventojų priaugo jau tik per 15 metų (1960-1975 mt.).

Kas yra tikra, o ne fikcija, tai, kad įvairių pasaulio kraštų gyventojai vis glaudžiau tarp savęs santykiauja, ypač JAV.

1950 mt. amerikiečiai išsiuntė į užsienį 417 mil. laiškų, o 1976 mt. jau 933 milijonus.

1950 mt. amerikiečiai turėjo 900 tūkstančių pasikalbėjimų telefonais su užjūriais. Bet 1975 mt. tokių pasikalbėjimų buvo net 50,6 milijonų.

1965 metais JAV televizijos stotys savo programas 80 valandų transliavo į kitus tolimus kraštus per erdvėje skriejančią satelitų sistemą. 1976 metais JAV TV stotys tokias transliacijas per satelitus vykdė net 13,000 valandų.

J. Vil.

DAR APIE VILNIEČIŲ SUVAŽIAVIMĄ

Apie vilniečių suvažiavimą plačiai ir gražiai parašė vilnietis Stepas Varanka Tėviškės Žiburių 27 numeryje. Dėl tremtinės lenkų vyriausybės premjero Kazimierz Sabbath pareiškimo "mielu noru gražinsime Vilnių", Stepas Varanka rašo šitaip: "Premjero žodžiai atrodo labai palankūs". Kitoje vietoje: "Kaip ten bebūtų, tokie pasisakymai lenkų politikų ir veikėjų yra reikšmingi, nes jie gali paveikti ir lenkus, kurie daugiausia triukšmo kelia dėl Vilniaus priklausomumo Lenkijai."

Stepas Jakubickas aprašė tą patį vilniečių suvažiavimą Laisvojoje Lietuvoje. Buvusio vilniečių pirmininko J. Dilio pareiškimą dėl to Vilniaus gražinimo nusako šitaip: "Apgailėtina, kad mūsų spauda, pasigavusi lenko privatų pasikalbėjimą, taip naiviai džiūgauja, tarytum mažas vaikas gavęs žaisliuką. Privačiai daryti pažadus nepakanka. Jei lenkas ar jų vadovybė nuoširdžiai to siektų, tai galėtų per savo spaudą duoti oficialų pareiškimą".

Pirmiausia reiktų nurodyti kuriam me mūsų laikraštyje tas džiūgavimas pasireiškė. Tik ne Tėviškės Žiburiuose. Tame laikraštyje nieko kito nebuvo rašyta, kaip žodis žodim ap rašytas pasikalbėjimo turinys. Surasčiau tą, ką Lenkų premjeras man pasakė, taip suprantu jo pareiškimus. Svarbiausius pareiškimus prašiau pakartoti. Taip pat gavau jo sutikimą mūsų pasikalbėjimą paskelbti lietuviškoje spaudoje. Turiu nubraižyti, kad pasikalbėjimas nebuvo visiškai privatus. Dalyvavo dar keli žymūs lenkai. Jų visų akivaizdoje premjeras ten pareiškė: "Mielu noru gražinsime jums Vilnių". (T. Ž. 23). Tai buvo mar pasakyta, kai atvykau pakviestas kaip Rytų bei Vidurio Europos Pavergtų Tautų organizacijos pirmininkas. Į tą organizaciją St. Catherines mieste įeina septynios tautybės, įskaitant ir lenkus. Be to, aš premjerui pareiškiau ir lietuvišką spaudą.

Toliau Stepas Jakubickas nurodo, jog tame suvažiavime dalyvavęs I. Šajauka nusiskundė, kad "kai kuri mūsų spauda tiesiog ignoruoja vilniečių keliamus Lietuvos sostinės Vilniaus bei Vilnijos klausimus, tačiau gaila, bet nenurodo kurie laikraščiai tai daro. Kaltinant, reiktų nurodyti ir kaltininkus. Kanados du laikraščiai gana dažnai spausdina žinomų vilniečių rašinius, kaip S. Varankos ar K. Barono. Nekada neteko skaityti jų šiuo reikalu nusiskundimų. Nemažai yra išspausdinta ir J. Dilio rašinių.

Jei galima iš lenkų gauti palankius pareiškimus, tai ir ne pro šalį ji gauti. Juo daugiau bus tokių pareiškimų, tuo geriau. Manau, kad su tuo retas nesutiks. Gauti tokius pareiškimus, galima tik sueinant su lenkais ir pasikalbant kultūringu būdu.

Džiaugtis palankiais lenkų pareiškimais, žinoma, nėra ko. Suvalkuose buvo sulaužytas ir ne žodinis pareiškimas. Lenkų žymesni politikai žino ką kalba. Jei sovietinė Lenkija atsisakė Vilniaus, tai ir nesovietinė tik tą gali padaryti. Tik tokiu būdu Lenkų tremtinių vyriausybė tegali tikėtis lietuvių tautos nusistatymo pakeitimo lenkų atžvilgiu.

Vilniečių suvažiavime išrinkta nauja valdyba: J. Cicėnas, B. Saplys, V. Skrebutėnas ir S. Varanka. J. Dilys pasilieka ir toliau atstovauti Kanadą centre.

Tai, be J. Dilio ir I. Šajauko, visi nauji žmonės yra puikūs vilniečiai, gražiausiai sugyveną su spauda

NAUJA PANAMOS SUTARTIS

Galingasis doleris išsprendė Panamos kanalo ginčą. Iki šiol Amerika mokėdavo Panamos valstybei, pagal 1903 m. sutartį, 2.3 mil. dol. per metus už teisę operuoti 51 mylios ilgio kanalą. Diktatorius Torrijos reikalavo dabartinės derybose vieno milijardo dol. užstatą ir po 300 mil. dol. kasmet, bet nusileido ilgainiui iki 65 mil. dol. per metus. Amerika pažadėjo dar įvairius kreditus ir lengvas paskolas. Už 23 metų Amerika visai perleis Panamai kanalo tvarkymą. Abi valstybės garantuos kanalo neutralumą, kas duos teisę Amerikai įsikišti su ginkluotomis jėgomis, jei kanalui kiltų grėsmė.

Dar nežinia, kaip Kongresas priims šią sutartį. Daug senatorių (apie 25) griežtai pasisako prieš kanalo perdavimą. Panamos diktatorius irgi kaltinamas savųjų komunistų, kad leido "imperialistams" bendrai su Panama garantuoti kanalo neutralumą.

Jugoslavijos Tito, pavažinėjęs po Sovietų Sąjungą, Šiaurės Korėją ir Kiniją, grįžo namo pavargęs. Korėjoje jis reikalavo, kad iš P. Korėjos išeitų svetimos karinės jėgos. Kremliuje jis pabrėžė, kad geri santykiai turi būti pagrįsti nesikišimu į kitų valstybių reikalus. Kinai pasitiko 85 metų Tito milžiniškais paradais ir puotomis.

Liepos 5 d. nuverstas Pakistano premjeras Bhutto karinės valdžios apkalintas ne tik kyšių ėmimu iš prancūzų lėktuvų bendrovės, bet kaltinamas ir žmogžudystėmis. Kyšių klausimą iškėlė buvęs Pakistano štabo viršininkas, buvęs Bhutto bičiulis.

SPAUDOJE IR GYVENIME

ir su visais lietuviams. Reikia tą valdybą nuoširdžiai pasveikinti ir palinkėti jai sėkmės, stovint mūsų sostinės Vilniaus sargyboje. Svarbus darbas yra labai daug, populiariausias Vilniaus vardą bei jo laisvą ateitį. Reikia palaikyti ir Seimų lietuvių dvasią, net išsikviečiant jų kultūrinius sambūrius į Amerikos kraštus. Kuris lietuvis neparemtų lėšomis tokio sumanymo? Rašyti memorandumus lenkų dvasiškams yra gerai,

bet gerai būtų ir juos spausti per lenkų organizacijas. Duoti lenkams progos įrodyti lietuviams reikiamą nuoširdumą praktiškai.

Reiškiu Stepui Jakubickui nuoširdžią padėką už sudarymą progos man plačiau pasisakyti apie tą gražų vilniečių suvažiavimą, įvykusį birželio 18 dieną Kanadoje, Paris mieste, Ontario.

Stepas Š. E. T. K. U. S.
St. Catherines, Ont. Canada

"MIELU NORU GRAŽINSIME JUMS VILNIŲ"

Stepas JAKUBICKAS

Lenkų egzilinės vyriausybės premjerui Kazimierz Sabbath, lankant savo tautiečius St. Catherines, Ontario, Tėviškės Žiburiuose tilpo Stepono Šetkaus pokalbis su juo, tarp kitko, premjeras pareiškė: "mielu noru gražinsime jums Vilnių".

Paris, Ontario š. m. birželio 18 d. vilniečių suvažiavime pas p. p. Česnilius, buvo tas lenko pareiškimas diskutuotas ir aš apie tai pasidalinau su Laisvosios Lietuvos skaitytojais. Dėl vilniečių ir asmeniško mano abejonių dėl lenkų premjero pareiškimo nuoširdumo, p. Steponas Šetkus rado reikalo duoti savo platų paaiškinimą. Gaila, kad taip atsiliepė ne lenkai, bet ponas S. Šetkus.

Lenkų "mielus norus" mes lietuviams gerai žinome. Po I-mo Pasaulinio karo karo, Lenkija, vos atgavusi savo nepriklausomybę, panoro už grobti ir visą Lietuvą. Lenkai 20 metų turėdami okupavę Vilnių ir Vilniaus kraštą turėjo daug laiko ir gerų progų įrodyti savo "mielus norus" grąžinti Lietuvai jų okupuotą Lietuvos sostinę ir Vilniaus kraštą. Deja, lenkai netikėtai to neparodė, bet žiauriausiu būdu persekiojo okupuoto krašto lietuvių, uždarynė lietuvių mokyklas, organizacijas, slopino tautinius ir kultūrinius lietuvių pasireiškimus.

Šiandieną lenkų Premjerui yra lengva žadėti tai, ko jis neturi. Vilnius grįžo Lietuvai ne per lenkų malonę, bet per labai brangią kainą. Jau 37 metai kai Vilnius teisėtai priklausio Lietuvai ir jokio grąžinimo iš lenkų neprašoma. Kitas reikalas yra lenkų pretenzijų į Vilnių atsisakymas. Lenkų egzilinė vyriausybė su Premjeru K. Sabbath dabar turi labai gerą progą tai padaryti ir įrodyti savo "mielus norus". Jie puikiai žino Lietuvos diplomatinę instituciją, Vyriausiąją Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą ir visuomet gali savo "gerus ir mielus norus" oficialiai atstatinkamai deklaruoti. Deja, išeivijos lenkai ir toliau įvairiomis progomis reiškia savo imperialistines pretenzijas į Lietuvos sostinę Vilnių ir lietuvišką žemės. Dabartinėje Lenkijoje gyveną lietuvių vis daugiau tautiniai ir kultūriniai yra persekiojami, policinėmis ir bažnytinėmis priemonėmis slopinami, lenkinami. Tiek sovietiniai, tiek egziliniai lenkai taip atsilygina lietuviams už lietuvių 1939 metais parodytą nuoširdumą, lenkų kariams ir pagėbėjams ir suteiktą prieglaudą ir visokeriopą pagalbą. Šias mintis rašau ne p. S. Šetkui atsakyti, Aš manau ir pats p. Šetkus gerai apie tai žino.

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46th Place, Chicago, Ill.

Phone VI 7-1250

SKANIAUSIA DUONA IR KEPINIAI

ANTANAS IR NIJOLĖ MACKEVIČIAI
— Savininkai

VLADO ANDRIJAUSKO

JAUKI UŽEIGA

Geriausias pasirinkimas pigiausiomis kainomis vietinių ir importuotų likerų ir kitų gėrimų. Draugiška aplinka.

2500 West 69-th St., Chicago, Ill. 60629.
TEL. 476-9092

SAVI-PAS SAVUS !

CONTINENTAL RESTAURANT

Genovaitė ir Jonas Malioriai

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS

NAMIE GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas

3139 So. Halsted Str., Chicago, Ill. 60609 . Tel. 842-9559

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island, Florida 33706. Prie 75 kelio

Tel. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniais asmenimis ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsintuvai. Kiti mai, TV, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalvimi vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką. SAVININKAI:

STELLA ir ANTANAS
MINEIKIAI

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŲRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemo-kamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeiškite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Ave.

Chicago, Illinois 60636

Tel. WALbrook 5-5671

A-I Meats

Prime & Choice Meats

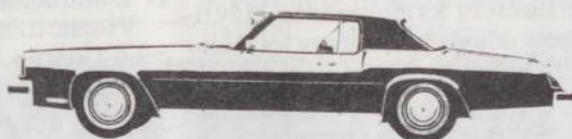
Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros. Delikatesų skyrius

Antanas PLIENIS

2433 West 69 th St., Chicago, Ill. 60629

Tel. 436 - 6888

Foranado Custom Coupe

Jei norite įsigyti naują 1977 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą vartotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldsmobile 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill. 60609

Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgametį patyrimą automobilių prekyboje, patarnaus jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. r. iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 v. r. iki 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.

Tel. 776-5888

72 YEARS SERVING

CHICAGOLAND

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD

CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President

Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4 %

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO

7 3/4 %

see us for HOME financing

AT OUR LOW RATES

Svarstymai ir nuomonės Dar Dėl Br. Nainio Kalbos

Laisvosios Lietuvos rugpjūčio 11 d. laidoj buvo paskelbtas mano išvados dėl inž. Nainio kalbos. P. Nainys atsiuntė šio laikraščio redakcijai laišką, prašydamas, kad jo atsiprašytų.

Tos jo kalbos komentarami jau buvo paskelbti spaudoje anksčiau. Čia aš noriu tik trumpai Laisvosios Lietuvos skaitytojus supažindinti su PLB pirminko kalba.

Savo kalboje pirmiau jis pasisako, kaip jam atrodo išeivijos lietuviai. Labai keista, kad ir Sovietų gen. Petronis labai panašiai apibūdina lietuvius, kurie nepritaria komunistams, Lietuvos okupantams, Gen. Petronis sako: "... Buvo tokių, kurie buržuazinės pažūros, klasikinės pozicijos arba kad politinis trumparegiškumas neleidė teisingai įvertinti perspektyvų". O Nainys, išeivijos lietuvius, nenorinčius bendradarbiauti su okupantu vadina: "... Pramogauja, pusėtinai pasiturį, stipraus lietuviško nusiteikimo, didelių ir gerų norų, laike ir aplinkybėse nesuvokiantieji". Bet politiškas trumparegiškumas ir laike ir aplinkybėse nesuvokimas yra tas pat. 1940 metais buvo labai mažai lietuvių, kurie nusivokė laiko dvasioje, užtai jie buvo pasiskirti komisariams. O dabu ma tu, kurie nemokėjo teisingai įvertinti perspektyvų, buvo išvežti į Sibirą, Idomu, kokį atlyginimą gaus iš okupanto tie išeivijos lietuviai, kurie, anot Nainio, laike ir aplinkybėse "suvokia", ir kaip okupantas atkeršys tiems, kurie "nesuvokia".

Apie išeivijos jaunimą p. Nainys sako: "Dabar vėl posėdžiauja ir rašo baudžiamuosius kodeksus-rezoliucijas tiems lietuviškai kalbantiems vaikams, kad šie, pamilę savo tėvų žemę, patys arba tėvų patari, važiuoja aplankyti okupuotos Lietuvos, ją asmeniškai pažinti, dar daugiau pamilti ir pasižiūrėti, kaip geriau padėti jai išlaisvinti".

Važiuojančių į okupuotą Lietuvą yra dvi grupės. Viena, kuri važiuoja aplankyti giminių bei artimųjų, o kita, kuri važiuoja į pionierių stovyklas arba į Vilniaus universiteto kursus. Dage-lis tėvų, važiuodami aplankyti giminių, pasiima kartu ir vaikus. Ten jaunimas, tas kelias dienas praleidžia su pus-

brolių ir jų draugų tarpe, išsikalba, išmoksta dainų ir grįžę atgal, dažnai palaiko ryšį laiškais. Niekada negirdėjau ir niekur neskaityčiau, kad tokie tėvai ir jaunimas būtų kuo nors kaltinami. Jaunuoliai, nuvykę į stovyklas ar į kursus, nesusitinka su savo giminėmis, nes jie ten yra griežtoje kursų lektorių priežiūroje. Todėl, daug kartų spaudoje buvo pasisakoma prieš tokius vadovus ir jaunuolius, kurie organizuoja ir vyksta į stovyklas ar į Vilniaus kursus.

Rusai, siekdami pasaulinės revoliucijos, yra įsteigę daug tokių propagandos kursų. Afrikos judesiams, jie turi Maskvoje Lubumbos universitetą, o išeivijos lietuvių jaunimui, Vilniuje suorganizavo Lithuanistikos kursus. Kokia tu kursų programa ir kiek ten yra lietuvių kalbos paskaitų, plačiai yra aprašęs lituanistas Ignas Serapinas. Spaudoje daug kartų buvo pasisakyta prieš tuos, kurie vyksta į kursus, nes ten jaunuoliams duodama iškraipyta Lietuvos istorija, stengiamasi suniekinoti nepriklausomybės laikotarpį ir giriamas okupacinis. Taip bandoma jaunuolį palenkinti bendradarbiauti su okupantu. Iš citatos aiškiai matosi apie kuriuos lietuviukus Nainys kalba. Ne apie tuos, kurie važiuoja aplankyti giminių, bet apie tuos, kurie važiuoja į kursus. Nainys labai pasipiktinęs tokiu lietuvių elgesiu, kam jie protestuoja, nepritaria, jaunimo siuntimui į stovyklas ir kursus. Nainys žino, kad dauguma tėvų neleidžia jaunuolių į tuos kursus, todėl jis švelniai užsimena, kad jaunuoliai patys arba tėvų paraginai važiuoja aplankyti okupuotos Lietuvos. Argi tai nėra patarimas jaunuoliams, kad, jeigu tėvai neleidžia, tai kad važiuotų patys, be jų sutikimo, atseit, pasakius, prieš jų valią. Viešas patarimas jaunuoliams vyksti į kursus ir yra pasitarnavimas okupantui, yra tiems kursams kursantų parūpinimas.

O kas gi apmoka tų kursų išlaidas? Kas apmoka kursantų pragyvenimo išlaidas? Tas viskas iš Maskvos malonės. Jei Maskvai tie kursai nebūtų naudingi, tai ji nedarytų tų visų išlaidų. Argi tai nėra pasakymas "vykite, Maskva viską apmokės".

O ką jie ten išmoks? Nainys sako, kad jie ten "pamatys", kaip geriau padėti jai išlaisvinti. Neaišku, kam kursantai turės padėti, ką išlaisvinti. Atrodo, kad kursantai turės kam nors padėti išlaisvinti Lietuvą. Kadangi kursų lektoriai yra geri savo rūšies specialistai, tai jie nurodys jauniems kursantams, kam jie turės eiti į talką. Kai Nainys kalbėjo apie išeivijos lietuvių, tai jo kalba buvo labai panaši į sov. gen. Petronio kalbą. O kai kalbėjo apie jaunimą, tai pasidarė išpūdis, kad jis kalbėjo iš blogai paruošto vertimo.

Dar neiširta kieno pastangomis į vaikų vadovėlių buvo sudėtos propagandinės nuotraukos. Vadovėlio autorė dėkojo visiems, bet kuo jai padėjusiems tą vadovėlių išleisti. Tik ji nedekuoja tam, kas tas nuotraukas jai patiekė. Galima įtarti, kad to paties asmens pagalba ir nurodymais buvo paruoštas tekstas Nainio kalbai. Juk jis geriau moka lietuvių kalbą, negu ta, kurią Nainys paskaitė. Kaip iš fotokopijos matyti ir jo laiškas redakcijai buvo ištaisytas. Aš manau, kad ir jam turėtų būti aišku, kodėl okupantas taip pamilo išeivijos lietuvių jaunimą, kad nori jį būtinai išmokyti gerai lietuviškai, o tuo laiku Gudijos lietuviams neleidžia nei lietuviškų pradžios mokyklų atidaryti.

Nainys sako bendruomenininkams: "Mums reikia perkainuoti vertybes". Aišku, kas lietuviams buvo brangu, dabar turi būti paniekinta. O kas jiems buvo priešas, nuo ko pabėgo dabar turi būti draugas. "Kas buvo nieks, tas bus viskuo". Man atrodo, kad tos vertybės bendruomenės vadovų jau perkainuotos. Kad jau net pradžios mokyklos vaikai turėtų žiūrėti į Nepriklausomybės laikotarpį, kaip į juodą, nykų Lietuvos gyvenimą, ir kaip viskas gražiai atrodo dabar, po okupanto letena. Vaikų vadovėlyje įdėta caro laikų nuotrauka, kur parodyta žmogus ariantis suvargusių arklių, įkinkytų arklą, prie sulindusios į žemę trobelės. O greta parodyta, kaip dabar Lietuvoje ariama traktoriais. Arba, kaip vargingoje eisenoje buvo laidojami lietuviai, kunigui vadovaujant, ir kaip dabar iškilmingai sunkvežimiais išpuošti eglaitėmis, raiteliai pasipuoę juostomis lydi laidotuves. Žinoma, kunigo jau nebematyti (Ovistiek, vienuolių Marijonų leidžiamas dienaštis dėjo Gimtojo krašto bendradarbio straipsnį, girtantį tą vadovėlių).

Nukrypo bendruomenė ir nuo kultūrinių reikalų. Dainų šventės 1974 metais nebereikėjo ruošti, o paskutinę šokių šventę, 1976 metais, rengė jau registruota bendrovė. Bet užtai išvystė

SKUBANČIAM SKAITYTOJUI BELGRADE SUSITARĖ

Po septynių savaitių ginčų 35 valstybių delegatai Belgrade nustatė ateinančios konferencijos laiką, darbo tvarkę ir tvarką. Pati Jugoslavija padėjo pasiekti susitarimą, pranešdama, kad sutartys su įvairių kalbų vertėjais baigiasi už kelių dienų ir po to konferencijos dalyviai galės apsieiti be vertėjų. Visi suprato, kokia netvarka gresia.

Paruošiamoji konferencija nustatė kad Helsinkio susitarimų apžiūros pirmoji dalis susidės iš diskusijų, kaip pasirašiusios valstybės laikėsi savo Helsinkio pažadų, iskaitant ir žmogaus teisių gerbimą. Po to bus svarstoma, kaip toliau plėsti bendradarbiavimą, detentę, saugumą ir pan. Pilna konferencija prasidės spalio 4 d. ir tęsis iki gruodžio 22 d. Jei iki tos datos nebus paruoštos rezoliucijos ir nutarimai, tai po pertraukos konferencija vėl bus sukviesta vienam mėnesiui.

Sovietų delegacijos vadas Voronovas juokais pasakė korespondentams, kad konferenciją teks užbaigti iki gegužės mėnesio, nes tada jugoslavai tame pačiame pastate turį savo partijos kongresą.

SKAITYKIT, PLATINKIT
LAISVĄJĄ LIETUVĄ

IR REMKITE TUOS, KURIE
JOJE SKELBIASI

MUMS RASO

Laiškai LAISVAJAI LIETUVAI

PRAŠAU ATŠAUKTI ŠMEIŽTĄ

Laisvojoje Lietuvoje /1977 m. rugpjūčio 11, Nr. 15/, rašinėlyje "Ar važiuoti į Vilniaus kursus?", Laukaičiu /spėjau, kad tai slapyvardis/ pasirašęs autorius teigia, kad aš raginu jaunimą važiuoti į Vilniaus propagandos kursus, kad "... kaip tikras partijos agitatorius raginu jaunimą prieš tėvus...", kad "... siūlau jaunimui neklausyti tėvų ir prieš jų norą važiuoti į kursus, nes Maskva viską apmokėsianti..." ir kad aš sakęs, kad "... tuose kursuose jie išmoks išlaisvinti Lietuvą". Autorius teigia, kad aš tai pasakęs "bendruomenės tarybos narių suvažiavime..." ir rašinėly baigia taip: "... bendruomenei nereikėjo nei 25 metų, kol jos vadai pasidarė okupanto agentų tarnais"

Nežinau kokia ~~šmeižtą~~ morale (autorius taip teigia, nes viskas, ką jis sako, yra grynas melas, jo paties ar kieno nors kito sugalvotas, nieko bendro neturintis su mano šį pavasrį Clevelande įvykusioje JAV LB Tarybos sesijoje pareikštom mintim. Tai gali patvirtinti kiekvienas mano žodį girdėjęs ir tas, kuris sugebėjo netendencingai skaityti spaudoje V. Kutkaus pateiktas mano žodžio citatas.

Podėl tuos man taikomus teiginius laiku labai bauriu šmeižtu ir ~~šmeižtą~~ autorių slapyvarde pridengusią Laisvąją Lietuvą laikydamas atakinga už to mane šmeižiančio rašinėlio išspausdinimą, prašau ją tuos teiginius atšaukti ir už įžeidimą mane viešai atsiprašyti.

Bronius Nainys
Bronius Nainys

važinėjimą į Washingtoną. lietuvius ir labai atviras, girdamas PLB pirm. tai aiškiai nubriežė savotuos jaunuolius, kurie važiuoja į Vilniaus kursus. Ir, žinoma, negalėjau su naujus kelius, pasisakė kuo jis ateityje naujus kelius, pasisakė kuo jis ateityje silaikiyti nuo jo kalbos svarstymo ir dėjo abejoti jo nuoširdumu. Savo strai padaryti išvadas. Tai matome kur L. psnį p. Kutkus baigia: "Gal ne su viso B-nė per 25 metus nuvažiavo. Tarybos suvažiavime, viešai patariama, ar be, tiliariau sakant, raginama važiuoti į Vilniaus kursus. Žodžiu, bendradarbiaujant su okupanto agentais padėti jiems surasti kursą. Laukeitis

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5 1/4%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS
PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA ŠEŠTADIENIAIS. Uždaryta pirmadieniais.

6712 Superior Ave. MAIN OFFICE
431-2497 798 East 185th Street
32800 Center Ridge Road 481-8552
779-5915 13515 Euclid Ave. 14406 Cedar Ave.
681-8100 381-4280

INTERNATIONAL MEAT MARKET RŪKYTOS DEŠROS IR SKILANDŽIAI

PETE BURKAUSKAS

2913 West 63-rd Street, Tel. 436-4337
Chicago, Ill. 60629 Mon. - Sat 9-6

"RAMUNĖ" DELİKATESŲ KRAUTUVĖ IR RESTORANAS

Čia yra: lietuviškų knygų, gaidų, plokštelių ir kitų lietuviškų kūrinių, kurių kitur vargiai gausite. Prašome įsitikinti. Savininkai: Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabuka
2547 W. 69 th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 925 - 4254

"LIETUVOS AIDŲ" radijo programa

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

Veikia savaitgaliais:

Penktadieniais 9:30 - 10:00 val. vak.

AM -1490, iš WOPA stot.

Šeštadieniais 8:00 - 10:00 val. vak.

FM - 106.3, iš WLNK stot.

Sekmadieniais 9:30 - 10:00 val. ryto

AM - 1230, iš WJOB stot.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

BRUNO KEPYKLA

3339 So Litanica Ave.

Chicago, Ill. 60608 Tel. CL 4-6376 Sav. Bruno MACIANSKIS

Čia rasite skaniausią pagamintą: pyragaičius iš stambių kvietinių miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat naują ragaišį išdaigintų kviečių ir įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną,
Visad žydi kaip aguona!

PHONE VI 7 - 9327

CALIFORNIA SUPER SERVICE

GENERAL REPAIR WORK - ROAD SERVICE

K. E. RINGIS
Prop.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO ILLINOIS 60632

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

APDRAUDŽIAM AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS. APDRAUSKITE SAVO TURŲ INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SĄŽININGAI PATARNA UJAME VISAI NAMŲ PIRKIMO IR PARDAVIMO REIKALAI.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629. TEL. PR-8-2233
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. sekm. 9-4 val.

5 1/4% Facebook Savings
All accounts compounded daily - paid quarterly

7 3/4% 4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

INSURED \$40,000

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymą ir namų paskolų reikalus visose mūsų apylinkėse. Dėkojame Jums už mūsų parodytą patikėjimą. Mes norime būti Jums naudingi ir stabilūs.

MIDLAND SAVINGS

MIDLAND taip ir skol. b-vė turi skyrius šiose vietovėse: 8929 So. Harlem Ave., Bridgeview, Ill. 60455; 4040 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 ir 2657 West 69-th St. Chicago, Ill. 60629.

F
r
a
n
k

Z
O
G
A
S

P
r
e
s
i
d
e
n
t

2618 West 71st Str., Chicago, Ill. 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Kas ir KUR

LAISVAJAI LIETUVAI paremti
aukojo:

Bronė Rutkauskienė, Chicago 12,-
J. Kapočius, Australia 15,-
J. Jokubilius, Delhi, Ont. 7,-
Petras Macnorius, Chicago 5,-
Emilija Vigelienė, Chicago 5,-
Juozas Račius, Los Angeles, Cal. 5,-
Po 2 dol. aukojo:
A. Dundulis, P. Čeponis, A. Mingėla,
J. Šenbergas ir V. Kuliešius.
Visiems nuoširdžiai dėkojame.

Jurgis KIAUNĖ, savanoris kūrėjas, neprik. kovų pirmas invalidas, nuoširdus patriotas ir nepailstantis visuomenės veikėjas užsakė dviem naujiems skaitytojams L. L. ir išgijo prof. A. Voldemaro raštus.

L. L. reiškia padėką ir pagarbą už malonų laišką.

Juozas RAČIUS, Los Angeles, Cal., apsimokėjo prenumeratą ir paskyrė auką laikraščiu paremti. Be to rašo: "Teko susipažinti su jūsų leidžiamą L. L., kurią galima pilnai įvertinti kaip tobulą, lengvai skaitomą p. Bražėno ir kitų žurnalų puikūs politiniai straipsniai, pasisakymai prieš tiltų statytojus ir t. t. Baigdamas, linkiu L. L. redakcijai ir admin. geros sėkmės, nepavargti sunkiame spaudos darbe".

NORINTIEJI ATSIKVIESTI IŠ LIETUVOS

Washingtono įstaiga Commission on Security and Cooperation in Europe atsiuntė Amerikos Lietuvių Tarybai kopijas sąrašų asmenų, kuriuos įtraukė į tarpą, kuriems stengsis palengvinti atvykti iš Lietuvos nuolatiniams apsigyvenimui JAV-se.

Minėtoji institucija pažymi, kad dar gali plėsti tuos sąrašus. Taigi, norintieji atsikviesti savo artimuosius nuolatiniams apsigyvenimui iš Lietuvos, prašomi kuo greičiau, ne vėliau rugsėjo 20 d., pranešti Altiui, 2606 West 63rd St., Chicago, Illinois 60629 tokių negaunančių leidimo iš Lietuvos išvažiuoti pavardės, giminytę su iškvietėju, kodėl norima atsikviesti (išskirtos šeimos ar pan.), adresas Lietuvoje, kada pirmą kartą norintis atvažiuoti padavė prašymą Lietuvoje, kada paskutinį kartą buvo atsakyta neigiamai, kiek kartų prašymas buvo atmetas, koks adresas kviečiančio atvažiuoti ir koks telefono numeris. Reikia atsakyti į visus šiuos klausimus.

Sąrašai tuoj bus perduoti Washingtonui.

RUOŠIAMASI SUVAŽIAVIMUI

Amerikos Lietuvių Tarybos centras ir skyriai ruošiasi suvažiavimui, kuris įvyks spalio 8 d., Sheraton Tower, 9333 South Cicero, Chicagoje.

ALT Informacija

Ona ir Vincas KULIEŠIAI neseniai grįžo iš ilgesnių atostogų. Kuliešius yra nuoširdus lietuvis ir žinomas namų statybos ir įvairių remonto darbų kontraktorius. Grįžęs iš atostogų vėl pasiruošęs patarnauti lietuviams.

Dėmesio!

Pakeitus adresą, nedelsiant prašome pranešti L. L., nes kiekvienas pakaitimas mums kainuoja 25 ct.

GERIAUSIA DOVANA

VYKSTANTIEMS VASAROS ATOSTOGŲ, VARDADIENIO, GIMTADIENIO IR KITOMIS ĮVAIRIOMIS PROGOMIS

Prof. A. VOLDEMARO RAŠTAI

Tai veikalas, kurį Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio iniciatyva išleido LAISVOSIOS LIETUVOS knygų leidykla. Kaina \$ 15,00, 672 pusl., išleista 1500 egz.

Gaunama pas leidėjus ir LAISVOJOJE LIETUVOJE, 2618 West 71 Street, Chicago, Illinois 60629. Platintojams duodama 25 % nuolaida.

Siunčiu \$ 8 metinei prenumeratą ir prašau siųsti LAISVĄ LIETUVĄ:
Pavardė
Nr., gatvė ir miestas
Valst. Zona
Prašau siųsti susipažinimui
KUPONAS: prašau mane išskirti ir užpildžius, pasiųsti L. L. Admin.
Aš !

JAV LB (R) Cicero Apylinkės valdyba rengia š. m. rugsėjo 11 d. 11:30 val. ryto, Šv. Antano parapijos salėje, 1500 So. 48-th Court, Cicero, TAUTOS DIENOS minėjimą. Visuomenė kviečiama kuoskaitlingiausiai dalyvauti.

J. Barkaus "Du dvasinių būtybių pasauliai", 444 psl. knyga užsisakyti: Sūduva, Rumble St., Hot Springs, Ark. 71901, USA. Kaina - \$ 8.30.

BALFo Čikagos apskr. valdyba, reikšdama dėkingumą už jos balfinių darbų garsinimą Laisvojoje Lietuvoje, skiria iš š. m. suruoštos gegužinės pelno spaudai paremti \$ 20.
Nuoširdžiai dėkojame.

TINKAMAI ATŽYMĖKIME TAUTOS ŠVENTĘ

(R) L. B-nės Marquette Parko apylinkės valdyba kviečia visus savo narius ir organizacijas, esančias Marquette Parko apylinkėje, dalyvauti šių metų rugsėjo mėn. 11 d. TAUTOS šventę atžymėti.

10 val. ryto vėliavos pakėlimas prie parapijos salės, 10:30 val. Marquette Parko parapijos bažnyčioje iškilmingos pamaldos.

Pageidaujama, kad organizacijos dalyvautų su vėliavomis.

(R) L. B-nės Valdyba

PABALTIEČIŲ ŽYGIS už Žmogaus Teises įvyks rugsėjo mėn. 24 dieną, Washingtono. Laikas greitai bėga - išlaikyti daug pajamų mažai. Mielas lietuvi, prašome paremti šį mums visiems pasaulio lietuviams svarbų žygį. Aukos prašome siųsti Baltic Human Rights Rally, Inc. 1617 Fairway Lane, Naperville, Illinois 60540. Čekius prašome rašyti Baltic Human Rights Rally, Inc. vardu.

J. KAPOČIUS, iš Australijos, pagerbdamas a. a. Dr. Eleną LIUTIKIENĘ, vieton gėlių ant kapo, aukojo spaudai paremti \$ 15.

GERB. REDAKTORIAU,

Pats mieliai nustebintas savo geradalia bandau tuo pačiu su Jumis pasidalyti. Išivaizduokite, L. L. Nr. 16, rugpjūčio 25 d. laidos, mane (Miamiyje) pasiekė rugpjūčio 27 d. Neftikėtinai! Gnaibau sau šlaunis vis galvodamas, jog sapnuoju... Paprastai reikėdavo laukti 12 ar 14 dienų, o dabar... Užtikrinkite mane, jog tai yra realybė!

Šiame L. L. numeryje Jūsų bendradarbiai tikrai dirgino mano sąmonę, pasąmonę bei įsitikinimus.

Štai, Vilijus Bražėnas, nieko įmarškinus nevyniodamas, juodu ant baltos, ištraukė į paviršių mano galvosenos nukamutą kirminą: Kremliaus agentai ir Valstybės Dept. yra ne kas kita, kaip du broliukai... G. respublikonų ir demokratų taip vadinamos "skirtingos" partijos - tikri dvynukai... Šią nesulaužomą tiesą reikės ateityje aplaistyti.

Žinoma, A. G. Grigaliūnas, savo "Statistikoje" apie mikrosijonines gražuoles ir permatomas bliuskutes, buvo mane beveik gašlavimo takais nuvedęs. Vis galvojau, va, čia vyras turi smoką... Tik toliau paskaičiau, jog 1985 metais nebus benzino, reikės turėsiu ir darbą savomis nuosavomis kojomis varytis, -kritau despiracijon.

Ačiū Izidoriui Pipirui, kuris greitai mane iš desperacijos ištraukė. Izidorius, kad ir laikinai danguje pavėjęs, savo Kaleidoskope paskelbė dievišką žinią: danguje galima cepelinų gauti... (Kodėl be spirgučių?) Na, sakau, čia gi mano mėgiamiausias patiekalas ir užėjo toks pasiutikas noras mirti ir į dangų keliauti... (Jeigu Izidorius dangun pateko, kuo gi aš prastesnis - abu į L. L. rašome).

Ale, Tamsta Redaktoriau, laikraštyje ir cūdų pasitaikė. Žiūriu gi, iš Akiračių recenziją apie prof. Voldemarą ir jo raštus persispausdinote. Ir viskas teigiamoje šviesoje. Prisipažinsiu, jog neprik. Lietuvoje dar jaunu šnypštuku buvau ir atmenu tik prez. A. Smetoną paradų metu. Čia, Amerikoje, perskaičiau prof. A. Voldemaro raštus ir tikrai likau nustebintas šio vyro pasisakymais, žinių bagažu, išvedžiojimais, kalbų žinojimu, aštria kritiko plunksna ir visomis kitomis savybėmis, kurios taikytinos aukšto kalibro žmogui. Stebiuosi, žinoma, jog Akiračiai gali būti objektyvūs.

Taigi susumavus šio numerio mainin įstrigusias žinias, turiu prisipažinti, jog... gyventi dar galima. Su geriausiais linkėjimais,

Jūsų Vyt. S.

Lietuvių Prekybos Rūmų, Golfo Dieną, vadovybė kviečia svečius pasivaizinti ir atsigaivinti.
Nuotrauka V. Noreikos

ATSARGA GĖDOS NEDARO

(KAIP SAUGOTIS NUO GAISRO PAVOJŲ)

Chicago miesto uolusis Ugniagesių departamentas, saugodamas žmonių turtą ir gyvybes nuo gaisrų, teikia per spaudą ir kitas žinių sklaidimo priemones įvairių patarimų, kaip gaisrų nelaimių išvengti. Mūsų laikraštis yra gavęs visą pluoštą tokių priešgaisrinės apsaugos instrukcijų, kurių dalį čia patiekiame mūsų skaitytojams.

Departamentas sako, kad ugnis gali kilti visur ir kiekvienu metu. Todėl siūlo tokį 3-jų veiksmų saugumo planą:

1. Sudaryti šeimos išbėgimo iš namų planą.

2. Nusipirkti ir įrengti vad. "dūmų detektorius" - dūmų ir ugnies jautiklį.

3. Atlikti išbėgimo ir gyvrobe-sio pratimus.

Patariama padaryti gyvenamojo namo ar buto planėlį, kuriame pažymėti visas duris ir langus, pro kuriuos galima išbėgti laukan. Geriausia išbėgti pro priešakinę arba užpakalinę ar šonines duris. Bet gali tekti bėgti ir pro langus. Todėl jie turi būti tikrinami ar lengvai atidaryti. Jei butas yra 2-me aukšte, tai gali būti reikalingos tam tikros kopėčios nuo ugnies gėlbėtis. Lauke turi būti numatyta saugi vieta, kur šeimos nariai ir kiti buto gyventojai turi susirinkti.

Kiekvienas gaisras ir net maža ugnis gali prileisti į butą tiek dūmų ir nuodingų dujų, kurie gali nužudyti jūsų miegančią šeimą. Todėl reikalinga turėti veikiantį, naujai išrastą prietaisą vad. dūmų detektorius (jautiklį), kuris jus pažadins iš miego ir

duos laiko išbėgti laukan.

Išbėgimo iš namo planas privalo būti visos šeimos apsvaistytas, kaip lengviau galima išbėgti iš kiekvieno miegamojo kambario.

Kiekvienas šeimos narys turi būti griežtai išpėtas, kad išbėgęs nuo gaisro laukan, niekas nebegalį grįžti pasiimti rūbų, daiktų, žaislų, šuniukų bei kažkukų ar šiaip ko, nes tai dažnai kainuoja gyvybę.

Patariama šeimoms padaryti pratimus, paskelbus "gaisro pavojų", kuo greičiau išbėgti iš namų ne tik pro duris, bet ir pro langus.

Kai kyla gaisras, kiekvienas šeimos narys turi veikti labai sparčiai, nes gal turima tik pora minučių laiko pabėgti iš namų. Todėl negalima gaišti ieškant, kurioje vietoje ugnis prasidėjo, šaukti ugniagesių departamentą ar kitką daryti. Svarbiausias dalykas tai išbėgti laukan.

Jei veržiasi tiršti dūmai, laikyti galvą nuo žemiau. Prie grindų oras visumet geresnis.

Atsidūrus lauke, numatytoje saugioje vietoje reikia patikrinti ar visi šeimos nariai čia yra. Tada ką nors pasiūti pas kaimynus pranešti ugniagesiams apie gaisrą. Bet niekas neturi teisės įžengti į namą, kol ugniagesiai neužmos nariai ir kiti buto gyventojai turi susirinkti.

Kaip apsisaugoti nuo gaisro pavojus yra išleista brošiūra. Ją galima nemokamai gauti kreipiantis:

American Mutual Insurance Alliance, 20 North Wacker Drive, Chicago, Illinois 60606.

(spaudai paruošė)

J. Vil.

OMAHA, NEBRASKA

BRAŽINSKAI BUVO OMAHOJE

Pro šalį pravažiuodami abu Bražinskai tėvas ir sūnus birželio pradžioje buvo keletą dienų sustoję Omahoj. Jų tikslas - parinkti parašų savo peticijai ir pasitarti dėl tolymesnės savo padėties su kai kuriais asmenimis. Šeštadienio vakare parapijos salėje buvo užbaigimas lituanistinės šeštadieninės mokyklos mokslo metų. Pasistengėme telefonais pranešti tautiečiams, kad šiame renginy dalyvaus ir Bražinskai ir po programos pasakys kalbą. Čia jie pabandė su visuomene ir surinko nemažai parašų. O kai kas įteikė piniginių aukų. Rytojaus dieną, sekmadienį, jie dalyvavo Ramovėnų gegužinėje. Ten irgi buvo renkami parašai ir gauta aukų. Vakare, Viktoro Aro ir jo žmonos pastangomis, buvo gautas pasikalbėjimas - interviu su Omahos televizijos 6-to kanalo pranešėju. Algirdas Bražinskas trumpai papasakojo jų istoriją iki atsiradimo J. A. V. Tą pačią dieną per vakarines žinias buvo perduotos to pasikalbėjimo trumpos ištraukos.

Per tas tris dienas buvo suaukoti arti šesių šimtų dolerių. Be to, Bražinskai gavo dar rūbų ir avalinės bei vertingą vyrišką auksinį laikrodėlį. Aukavo 5 organizacijos ir 22 asmenys. Nežinau ar tik tiek mažai liko Omahoj lietuvių. Tie aukotojai dauguma yra Vliko ir Alto rėmėjai, kurių tarpe 5 yra pešininkai irgi aukavę nemažas sumas.

Ačiū visiems, nors ir neaukavusiems, bet nors tik parašą peticijoj padėjusiems.

Š. m. L. L. Nr. 15 yra M. Stonio gražus straipsnis "Ar jie oro Piratai?" apie Bražinskus daug gražios tiesos parašyta. P. Stonys vertas didelės padėkos, kad teigiamai apie Bražinskus atsiliepią. Aš noriu pridurti, kad mūsų su Bražinskais riša tas pats lietuviškas kraujas, kuris be sustojimo karta iš kartos per amžius sriuveno mūsų tautiečių gyslose.

K a p s a s

Juozas Skeivys, žinomas visuomenės veikėjas, keletos organizacijų valdybos narys ir išėjęs pensijon veltui laiką nepraleidžia, turi patraukimą visokių specialybių pasimokyti. Viena iš mėgiamiausių - laikrodžių gamyba, kurių (kaip nuotraukoje matoma) jau yra pagaminęs penkis. Ateinant rudens ir žiemos sezonui yra pasirūpęs dar bent porą pagaminti. Jų kaina būna tarp 400-500 dolerių.

Nuotrauka C. Genučio